

12.05.2015

Kokousaika 12.05.2015 16:15 - 18:06

Kokouspaikka Kulttuurikeskus, Kalevankatu 6

Läsnä

Jäsenet

Sumuvuori, Johanna
Sydänmaa, Johanna

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja
saapui 16:20, poissa: 67§, 68§

Kolanen, Risto
Muttalainen, Sami
Relander, Jukka
Storgård, Päivi
Vuori, Timo
Väisänen, Juha-Pekka
Ryhänen, Jani

saapui 16:41, poissa: 67§, 68§, 69§

varajäsen

Muut

Vainikka, Mirka
Haavisto, Tuula
Ihamäki, Saara

kaupunginhallituksen varaedustaja
kirjastotoimen johtaja
kirjastotoimen apulaisjohtaja
poistui 16:47, poissa: 73§, 74§, 75§,
76§, 77§, 78§, 79§, 80§

Kunnas, Veikko

osastopäällikkö
poistui 17:59, poissa: 80§

Mattila, Anna

yhteispalvelupäällikkö
poistui 17:13, poissa: 75§, 76§, 77§,
78§, 79§, 80§

Nikula, Stuba
Tirri, Ari

kulttuurijohtaja
talouspäällikkö
poistui 16:47, poissa: 73§, 74§, 75§,
76§, 77§, 78§, 79§, 80§

Tyrväinen, Paiju

osastopäällikkö
saapui 16:20, poissa: 67§, 68§

Viljanen, Ritva

apulaiskaupunginjohtaja
saapui 16:19, poissa: 67§

von Bagh, Anna

kulttuurisuunnittelija
saapui 17:57, poistui 17:59, poissa:
67§, 68§, 69§, 70§, 71§, 72§, 73§,
74§, 75§, 76§, 77§, 79§, 80§

Pietarila, Mari

viestintäsuunnittelija

12.05.2015

	Toiviainen, Miska Tolvanen, Ari	suunnittelija suunnittelija
Puheenjohtaja		
	Johanna Sumuvuori	67-80 §
Esittelijät		
	Tuula Haavisto	kirjastotoimen johtaja 67-71 §
	Stuba Nikula	kulttuurijohtaja 72-80 §
Pöytäkirjanpitäjä		
	Miska Toiviainen	suunnittelija 67-80 §

12.05.2015

§	Asia	
67	Sistu/Ktj/ 1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
68	Sistu/Ktj/ 2	Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
69	Sistu/Ktj/ 3	Kaupunginkirjaston talousarvioehdotus 2016 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2016–2018
70	Sistu/Ktj/ 4	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto valtuutettu Yrjö Hakasen talousarvioaloitteeseen kirjastomäärärahoista
71	Sistu/Ktj/ 5	Kuvataallenteiden ja pelien hankintasopimuksen option käyttäminen
72	Yhpa/Kult j/1	Kulttuurikeskus talousarvioehdotus 2016 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2016–2018
73	Kupo/Kult j/1	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto arviointikertomuksesta 2014
74	Kupo/Kult j/2	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto valtuutettu Hakasen ym. talousarvioaloitteeseen palvelujen vahvistamisesta asukkaiden tarpeiden mukaisiksi
75	Kupo/Kult j/3	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto valtuutettu Sami Muttalaisen ym. talousarvioaloitteeseen, jossa esitetään määrärahaa lähiö- ja kaupunginosatapahtumiin
76	Kupo/Kult j/4	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto valtuutettu Wallgrenin ym. talousarvioaloitteeseen Safe Haven -turvaresidenssin perustamiseksi
77	Kupo/Kult j/5	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalouksista säädetyn lain, ns. vanhuspalvelulain mukaisesta suunnitelmasta
78	Kupo/Kult j/6	Kohdeavustusten myöntäminen, 5. jako
79	Kupo/Kult j/7	Kansainvälisten matka-avustusten myöntäminen, 5. jako
80	Kupo/Kult j/8	Muut mahdolliset asiat

§ 67

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Samalla kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi jäsenet Timo Vuori ja Päivi Storgård.

Esittelijä

kirjastotoimen johtaja
Tuula Haavisto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kirjastotoimen johtaja
Tuula Haavisto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 68

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kirjastotoimen johtaja
Tuula Haavisto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kirjastotoimen johtaja
Tuula Haavisto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 69

**Kaupunginkirjaston talousarvioehdotus 2016 ja
taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2016–2018**

HEL 2015-000114 T 02 02 00

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti hyväksyä liitteenä olevan kaupunginkirjaston vuoden 2016 talousarvioehdotuksen, vuosien 2017–2018 taloussuunnitelmaehdotuksen sekä investointiosan lähetettäväksi kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Vuoden 2016 talousarvioehdotus ja vuosien 2017–2018 taloussuunnitelmaehdotus sekä investointiosa ja näihin sisältyvä henkilöstösuunnitelma on käsitelty henkilöstötoimikunnan kokouksessa 4.5.2015.

Lautakunta on useaan kertaan kantanut huolta kirjastotoimen todellisista kehitystarpeista, lähikirjastojen turvaamisesta ja koko väestömäärältään kasvavan kirjastotoimelle riittävän henkilöstön määrästä. Lautakunta antaa siksi TAE-esityksen käsittelyn yhteyteen lausuman, jossa eritellään investointitarpeita ja toivotaan, että kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto ottavat ne syksyllä lopullisessa päätöksenteossaan huomioon:

Hyväksyessään kaupunginkirjaston osalta TAE 2016 -esityksen lautakunta toteaa samalla 500 000 euron välttämättömän lisätarpeen kirjastotoimelle, aivan erityisesti investointien osalta.

Kirjaston käyttömenoja kasvattavat keskustakirjaston lisäksi remontoituna avattava Töölön kirjasto sekä Maunulan kirjaston uudisrakennus, molemmat vuodesta 2016 alkaen. Perusongelma on Töölössä vuokranousu ja henkilökuntatilanteen, kuten kesälomasijaisten, kiristymisen sekä Maunulan kirjaston uudisrakennuksen, monitoimitalon, kalustaminen ja varustaminen, sen uusi vuokrataso ja kahden kirjaston samanaikainen aukeaminen ja sisäisten laskutusten nousu. Herttoniemen ja Laajasalon kirjastoille ollaan etsimässä tiloja, joiden vuokrataso on korkeampi kuin nykytilojen. Lähikirjastotoiminnan turvaaminen kaakkoisessa Helsingissä on siellä iso haaste. Kirjastotoimi on tekemässä isoja logistiikka- ja työprosessimuutoksia, jotka edellyttävät investointeja nyt. Investoinneista saadaan hyöty ulos vasta keskustakirjaston avauduttua, koska se helpottaa silloin keskustakirjaston henkilöstöpaineita.

12.05.2015

Käsittely

Vastaehdotus:

Juha-Pekka Väisänen: Esitän että kaupunginkirjaston talousarvion raamiin ja taloussuunnitelmaan 2016–2018 kullekin vuodelle lisätään yksi miljoona euroa ja vuodelle 2018 lisäksi yksi miljoona euroa.

Kannattajat: Sami Muttilainen

Vastaehdotus:

Risto Kolanen: Lautakunnan kirjallinen lausuma TAE-päätöksen yhteyteen:

Lautakunta on useaan kertaan kantanut huolta kirjastotoimen todellisista kehitystarpeista, lähikirjastojen turvaamisesta ja koko väestömäärältään kasvavan kirjastotoimelle riittävän henkilöstön määrästä. Lautakunta antaa siksi TAE-esityksen käsittelyn yhteyteen lausuman, jossa eritellään investointitarpeita ja toivotaan, että kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuusto ottavat ne syksyllä lopullisessa päätöksenteossaan huomioon:

Hyväksyessään kaupunginkirjaston osalta TAE 2016 -esityksen lautakunta toteaa samalla 500 000 euron välttämättömän lisätarpeen kirjastotoimelle, aivan erityisesti investointien osalta.

Kirjaston käyttömenoja kasvattavat keskustakirjaston lisäksi remontoituna avattava Töölön kirjasto sekä Maunulan kirjaston uudisrakennus, molemmat vuodesta 2016 alkaen. Perusongelma on Töölössä vuokranousu ja henkilökuntatilanteen, kuten kesälomasijaisten, kiristyminen sekä Maunulan kirjaston uudisrakennuksen, monitoimitalon, kalustaminen ja varustaminen, sen uusi vuokrataso ja kahden kirjaston samanaikainen aukeaminen ja sisäisten laskutusten nousu. Herttoniemen ja Laajasalon kirjastoille ollaan etsimässä tiloja, joiden vuokrataso on korkeampi kuin nykytilojen. Lähikirjastotoiminnan turvaaminen kaakkoisessa Helsingissä on siellä iso haaste. Kirjastotoimi on tekemässä isoja logistiikka- ja työprosessimuutoksia, jotka edellyttävät investointeja nyt. Investoinneista saadaan hyöty ulos vasta keskustakirjaston avauduttua, koska se helpottaa silloin keskustakirjaston henkilöstöpaineita.

Kannattajat: Johanna Sumuvuori

Lautakunta hyväksyi vastaehdotuksen yksimielisesti.

1 äänestys

12.05.2015

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Esitän että kaupunginkirjaston talousarvion raamiin ja taloussuunnitelmaan 2016–2018 kullekin vuodelle lisätään yksi miljoona euroa ja vuodelle 2018 lisäksi yksi miljoona euroa.

Jaa-äännet: 4

Päivi Storgård, Johanna Sumuvuori, Johanna Sydänmaa, Timo Vuori

Ei-äännet: 2

Sami Muttilainen, Juha-Pekka Väisänen

Tyhjä: 2

Risto Kolanen, Jani Ryhänen

Poissa: 1

Jukka Relander

Eriävät mielipiteet:

Sami Muttilainen:

Keskustakirjastoa askarrellessa ollaan kokoajan puhuttu ja pidetty esillä yli puoluerajojen sitä ettei se saa vaikuttaa lähikirjastoihin tai henkilöstöön. Nyt on vaarassa käydä niin, ennen kuin edes lapiota on lyöty maahan.

Stadilla on fyrkkaa kuten viime vuosien ylijäämä todistaa.

Kaupunginjohtaja Pajunen on huolissaan lähiöiden publiutumista, on turha jauhaa sosiaalisesta eriytymisestä, jos toimitaan toisin. Kirjasto oli viime laman aikaan monen lähiön ainoa henkireikä ja vaihtoehto keppanalle ja karaokelle

Kirjasto pitää turvata lähiöissä ja eri kaupunginosissa ja siellä tulee olla riittävästi jengia duunissa. Tähän täytyy löytyä tahtotilaa ja laittaa hilloa kiinni. Asiantuntemuksen lisäksi henkilökunnalla on ihmisille suuri sosiaalinen merkitys.

Kaupunki kasvaa ja ihmisten sivistystä on syytä ylläpitää jatkossakin. Kirjasto yhdistää eri-ikäiset, kulttuuritaustaiset ja sosiaalisessa asemassa olevat ihmiset

Juha-Pekka Väisänen:

Keskustakirjaston hankesuunnitelma edellyttää, että lähikirjastoverkko ja lähikirjastojen riittävät resurssit turvataan. Tämä edellyttää kaupunginkirjaston henkilöstön ja määrärahojen lisäämistä ja kaupunginhallituksen esittämän budjettiraamin ylittämistä.

Helsingin kaupungin tilinpäätös viime vuodelta osoittaa 188,5 miljoonan euron puhdasta voittoa. Kaupungin rahavarat ovat paisuneet

12.05.2015

ennätykselliseen yli tuhanteen miljoonaan euroon, joita kaupungin johto on sijoittanut pankkitileille ja erilaisiin rahoitusmarkkinainstrumentteihin.

Keskustakirjaston valmistuessa tarvitaan lisää erityisesti henkilöstöä, mutta myös aineisto-, laite- ja kalustohankintoja. Keskustakirjaston valmistuessa kaupunginkirjaston vuokratulot kasvavat merkittävästi.

Nyt päätetty budjetti ei huomio riittävällä tavalla keskustakirjaston aiheuttamia lisäyksiä kirjaston kokonaisuudessa mikä lisää painetta kaventaa lähikirjastoverkkoa. (Kirjasto 10 ja Lasipalatsin tilat siirtyvät suunnitelman mukaisesti keskustakirjastoon.)

Lähikirjastoihin kohdistuvaa uhkaa olisi hyvin voitu torjua esittämälläni 0,5 % kaupungin tilinpäätöksen mukaisista voitoista eli yhden miljoonan euron lisäyksellä kirjastomäärärahoihin. Luvut ja summat kertovat että kysymys ei ole isoista ja kaupungin kokonaistaloutta ajatellen merkittävästä siirrosta. Lautakunnan enemmistön päätös kertoo ajatusvammasta kulttuurin ja kirjaston suhteen ei siitä ettei olisi varaa.

Esittelijä

kirjastotoimen johtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Ari Tirri, talouspäällikkö, puhelin: 310 85510
ari.tirri(a)hel.fi
Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kir talousarvioehdotus 2016.pdf
- 2 Kir irtaimen omaisuuden perushankinta 2016-2025 IT-käyttömenot 2016-2018.pdf
- 3 Kir suoritteet ja määrät 2016.pdf
- 4 Kir tilankäyttöohjelma 2016-2025.pdf
- 5 Kir henkilöstöresurssisuunnitelma 2013-2018.pdf
- 6 Kir talousarviokirjan teksti 2016.pdf
- 7 KIR selvitys ikäihmisten subventointikäytännöistä.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päättää hyväksyä liitteenä olevan kaupunginkirjaston vuoden 2016 talousarvioehdotuksen, vuosien 2017–2018 taloussuunnitelmaehdotuksen sekä investointiosan lähetettäväksi kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Vuoden 2016 talousarvioehdotus ja vuosien 2017–2018 taloussuunnitelmaehdotus sekä investointiosa ja näihin sisältyvä henkilöstösuunnitelma on käsitelty henkilöstötoimikunnan kokouksessa 4.5.2015.

Esittelijän perustelut

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta on käsitellyt kokouksessaan 21.4.2015 vuoden 2016 talousarvioehdotuksen raamin ja talousarvio- sekä taloussuunnitelmaehdotuksen 2016–2018 laatimisohteet. Samassa yhteydessä se päätti talousarvion käsittelyaikataulusta. Raamin ja laatimisohteiden käsittelyn yhteydessä lautakunta saattoi antaa ehdotusten valmisteluun liittyviä ohteita ja tavoitteita. Lausunto kirjastotoimen talonrakennushankkeiden rakentamisohtelmasta vuosiksi 2016–2025 käsiteltiin lautakunnan kokouksessa 24.3.2015.

Talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta on jätettävä esitys kaupunginhallitukselle 21.5.2015 mennessä.

Vuoden 2016 talousarvioehdotuksen ja taloussuunnitelmaehdotuksen lähtökohdat

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös kolmea tai useampaa vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäisen vuosi.

Helsingin kaupungin talousarviossa on kuntalain mukaan käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa. Kaupunginkirjaston talousarvioesitykseen sisältyvät vain käyttötalousosa ja investointiosa, joka laaditaan irtaimen omaisuuden osalta.

Vuoden 2016 talousarvion raamin lähtökohtana on valtuustokauden strategiaohjelman mukainen talouden tasapainoa ja tuottavuuden parantamista koskeva tavoite:

Velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä emokaupungin käyttömenojen reaali kasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella valtuustokaudella 2013–2016 ja rahoittamalla nykyistä merkittävästi suurempi osuus investoinneista tulorahoituksella ja kiinteän omaisuuden myyntituloilla.

Talousarvion 2015 ja raamin 2016 välinen menokasvu on 2,3 %.

Hallintokuntien tulee asettaa sitovat toiminnalliset tavoitteensa niin, että ne ohjaavat toimintaa strategiaohjelman osoittamaan suuntaan.

12.05.2015

Hallintokuntien tulee talousarvioehdotuksen sitovaa toiminnallista tavoitetta asetettaessa esittää, miten kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet on otettu huomioon.

Hallintokuntien edellytetään talousarvioehdotuksissaan ja erityisesti määrärahoja kohdentaessaan ottavan huomioon kaupunginhallituksen valmistelua ohjaavat kannanotot.

Kaupunginkirjaston käyttömenojen vuoden 2016 talousarvioehdotuksen raamiksi on vahvistettu 37 146 000 euroa, mikä on 230 000 euroa suurempi kuin vuoden 2015 talousarvio.

Verrattuna vuoden 2014 toteutuneisiin käyttömenoihin (38 662 000 euroa), on vuoden 2016 raami 1 516 000 euroa pienempi (- 3,9 %).

Kaupunginkirjasto on yrittänyt vaikuttaa vuoden 2016 raamiin esittämällä määrärahatarpeita mm. keskustakirjaston toiminnan suunnittelun turvaamiseksi sekä kirjastotilojen remonteista aiheutuvien vuokrankorotusten kattamiseksi. Lisäksi kirjasto on esittänyt asukaskohtaisen aineistomäärärahan korotusta vieraskielisen aineiston kysynnän sekä kaupungin väestömäärän kasvusta johtuen.

Raami on erittäin tiukka ja merkitsee reaalisesti menoleikkauksia, kun huomioidaan yleisen kustannustason muutos sekä kaupungin sisäisten erien, tilavuokrien ja muiden palvelujen hintojen korotukset.

Tuloraamiksi on vahvistettu 2 611 000 euroa.

Irtaimen omaisuuden määrärahojen budjetoinnin lähtökohtana on hallintokuntakohtainen raami. Kaupunginkirjastolle vahvistettu investointiraami vuodelle 2016 on 1 250 000 euroa. Vuoden 2014 toteutuneisiin investointimenoihin verrattuna raami on kasvanut 370 000 eurolla.

Investointiehdotus esitellään talousarvioehdotuksen laatimisohteiden mukaisesti vuosille 2016–2025. Vuoden 2016 investointiraami merkitsee haasteita arkkitehtonisesti merkittävän Töölön kirjaston remontin jälkeiselle kalustamiselle sekä Maunulan uudisrakennuksen vaatimille hankinnoille. Vuodesta 2017 alkaen esitetään varautumista keskustakirjaston irtaimistohankintoihin riittävässä laajuudessa. Laajasalon ja Herttoniemen kirjastojen paikka on vaihtumassa. Mellunkylään suunnitellulla kirjasto-asukastilalla ei ole aikataulua.

Talousarvioehdotuksen laatimisohteessa on annettu ohjeistus siitä, mitä asiakokonaisuuksia ehdotukseen tulee sisällyttää. Lisäksi ohjeessa on annettu malli, jonka mukaan talousarvio ja taloussuunnitelma on perusteltava.

12.05.2015

Kaupunginkirjaston siirtymistä nettobudjetointiin erityisesti ulkopuolisella rahoituksella toteutettavan keskuskirjastotoiminnan osalta, mahdollisesti myös tulevan keskustakirjaston osalta selvitetään samassa työryhmässä, joka kaupunginvaltuuston toimeksiannosta tutkii keskustakirjaston säätiöittämistä. Muutokset tulevat voimaan aikaisintaan vuoden 2017 alusta.

Viraston toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2016 talousarvioon

Sekä kirjaston käyttäjäkunta että aineistot ja näiden myötä palvelut ovat merkittävässä muutoksessa. Monikulttuurisuus ja muu kansainvälistyminen näkyy, e-aineistot ovat lyöneet läpi ja niiden suosio jatkaa kasvuaan. Kirjoja ja lehtiä käytetään rinnalla edelleen vilkkaasti.

Merkittävin meneillään oleva muutos on kirjastopalvelujen käytön ja tuottamisen jakautuminen verkkoon ja fyysiseen maailmaan. Verkkoa voidaan hyödyntää ennen kaikkea sellaisten palvelujen tuottamiseen, joita voidaan käyttää samanlaisina kaikissa kirjastoissa, yhteisluettelosta ja verkkotietopalvelusta yhteisiin e-aineistohankintoihin. Helsingin kaupunginkirjastolla on tällä alueella lakisääteinen erityisrooli: se tuottaa ja koordinoi Yleisten kirjastojen keskuskirjastona suurta osaa koko maan yleisten kirjastojen verkkopalveluista. Alueelliset verkkokirjastopalvelut on 2003 alkaen hoidettu HelMet-yhteistyön kautta. Verkko lisää tuottavuutta yhteistyön tiivistämismahdollisuuksien ja itsepalvelumahdollisuuksien laajentamisen kautta.

Fyysisissä kirjastoissa painottuvat yhteisöllisyyden ja kansalaisuuden tukeminen, mikä lisää kirjaston vaikuttavuutta. Demokratianäkökulma painottuu myös tulevassa kirjastolain muutoksessa (2017). Aineiston lisäksi käyttäjät hakevat kirjastosta yhä enemmän työ- ja toimintatilaa sekä kulttuuri- ja muita elämyksiä. Työvoiman käytön kannalta merkittävästi on lisääntynyt kansalaisten kaikenlainen e-opastaminen. Samalla kirjaston yhteistyö muiden toimijoiden kuten sote-palvelujen kanssa tiivistyy.

Töölön remontoitu ja Maunulan uusittu kirjasto avautuvat vuoden 2016 aikana. Laajennettua palvelua omatoimiaukioloineen ja pop-up-kirjastopisteineen viedään eteenpäin ja lisätään näin kirjastopalvelujen saatavuutta. RFID-tekniikan käyttöönotto yhdessä prosessimuutosten kanssa helpottaa työrutiineja ja mahdollistaa uusia palveluja.

Kirjasto käynnisti vuonna 2014 muutoksista selviämiseksi oman ison uudistushankkeen. Tavoitteena on rutiinitöiden siirtäminen itsepalveluksi ja työajankäytön painopisteen siirtäminen voimakkaasti

yleisökontakteihin sekä sisällöllisiin töihin. Järjestellemme uudelleen työprosesseja ja logistiikkaa kuten palvelualueiden toiminnallisia ratkaisuja. Päivitämme vastaavasti laitteistojamme ja ohjelmistojamme. Yhdessä RFID-tarroituksen kanssa ne aiheuttavat kuluja. Isommat remontit tehdään jatkossa niin, että omatoimikäyttö onnistuu kaikissa niissä kirjastoissa, joiden perusrakenne mahdollistaa omatoimikäytön.

Töölön ja Maunulan kirjastot kalustetaan vuonna 2016. Erityisesti Töölön uudelleenavaaminen vähentää koko kaupunginkirjaston pelivaraa henkilöstön riittävydessä.

Myös keskustakirjaston kalustaminen ja varustaminen osuvat suunnittelukaudelle, mikä näkyy talousarviossa.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2016–2018

Kaupungin väkiluku kasvaa sekä asutuksen tiivistyessä että uusilla asuinalueilla. Tämä lisää kirjastojen käyttöä. Vuoden 2018 lopulla nähdään ensimmäiset merkit keskustakirjaston vaikutuksesta kirjastojen käyttöön. Keskustakirjasto kokoontumis- ja tapahtumatiloineen, kaupunkiverstaineen ja laajoine kaupunkitoimistoineen vastaa myös sellaiseen tilankäyttökysyntään, johon nykyinen kirjastoverkko ei pysty kattavasti vastaamaan.

Sisällöllisesti kysyntä siirtyy aineistoon keskittyvästä tietopalvelusta ja logistiikasta kansalaisten neuvontaan. Kirjastot mielletään luontaisiksi e-lukemisen opastajiksi, minkä lisäksi niissä tuetaan monenlaista sähköistä asiointia pankkipalvelujen käytöstä sote-hakemusten tekemiseen ja lentolippujen tulostamiseen. Erilaisille yksilö- ja ryhmäopastuksille on suuri kysyntä. Näistä työajallisesti merkittävää on erityisesti uusien opetussuunnitelmien ilmiöoppimista korostava linja. Se lisää tiedonhakutaitojen eli mm. kirjasto-opastusten kysyntää sekä opettajien että oppilaiden parissa.

Kilpailuttaminen

Talousarvion laatimisohjoiden mukaan hallintokunnat esittävät talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksissaan kilpailuttamista koskevat suunnitellut ja vireillä olevat muutokset talousarvio- ja taloussuunnitelmakauden aikana.

Kaupungin hankintakeskuksen toimittaman aineiston mukaan kaupunginkirjaston hankinnat (ei vuokria) olivat vuonna 2014 yhteensä 8,77 milj. euroa, josta käyttötalousarvion määrärahoilla hankittujen osuus oli 7,79 milj. euroa. Hankintojen arvo laski edelliseen vuoteen verrattuna 2,0 % (7,95 milj. euroa vuonna 2013).

Käyttötalousmäärärahoilla ostettiin palveluita 3,80 milj. euron ja tavaroita 3,99 milj. euron arvosta.

Euromääräisesti suurimmat ulkoiset toimittajat vuonna 2014 olivat kirjastoaineiston sekä posti- ja kuljetuspalveluiden toimittajia.

Sisäisten hankintojen (ei tilojen vuokrausta) osuus kaikista hankinnoista vuonna 2014 oli 2,3 milj., mikä oli 26 % kaikista hankinnoista. Euromääräisesti viisi suurinta sisäistä toimittajaa olivat siivous-, vartiointi-, puheluvälitys- ja ruokahuoltopalveluja toimittava Palmia (882 000 euroa), Helsingin taloushallintopalvelukeskus - Talpa (308 000 euroa), Helsingin Energia (230 000 euroa), tilapäistä työvoimaa välittävä Seure Henkilöstöpalvelut (219 000 euroa), sekä rakentamis- ja suunnittelupalveluita toimittava Stara Konepaja (215 000 euroa).

Ostolaskuja vuonna 2014 oli 10 553 kpl, josta verkkolaskujen osuus oli 85 % (82 % vuonna 2013).

Kirjaston strategisesti merkittävimpiä hankintoja ovat aineistohankinnat, lainausjärjestelmää ja itsepalvelua edistävät palvelut, lainauspalvelua tukevat postin ja aineiston kuljetuspalvelut sekä palvelukonseptin ja kirjastotilojen kehittämistä tukevat hankinnat. Tietotekniikka kuten ohjelmistot, työasemat ja automaattit muodostavat merkittävän hankintakokonaisuuden. Edellä mainitut hankitaan ulkopuolisilta toimittajilta. Suurin osa aineiston hankintaan liittyvistä palveluista kuten aineiston valinta ja käyttökuntoon käsittely tuotetaan itse. Näistä aiheutuvat menot ovat suurimmaksi osaksi palkkamenoja.

Luettelointityöhön on lähivuosina odotettavissa suuri muutos, kun siitä tulee valtakunnallinen yhteispalvelu. Helsingin kaupunginkirjastolle Yleisten kirjastojen keskuskirjastona suunnitellaan tässä merkittävää roolia.

Kirjastoista toiseen kuljetettava aineisto lajitellaan toistaiseksi itse. Myös aineiston liikkumiseen haetaan uutta, kustannustehokkaampaa ja käyttäjälähtöisempää toimintatapaa ns. kellutuksella. Oikein toteutettuna se vähentää aineistokuljetuksia.

Riskienhallinta

Kaupungin ohjeiden mukaan riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida sekä hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinta kytkeytyy tiiviisti talouden ja toiminnan suunnitteluprosessiin. Riskienhallinnan näkökulmia ovat strategiset, taloudelliset ja operatiiviset riskitekijät.

Kaupunginkirjastossa on käytössä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohje. Siinä on määritelty tehtäväjako ja vastuut riskienhallinnassa ja sisäisessä valvonnassa. Kaupunginkirjasto on arvioinut riskienhallintaa ja sisäisen valvonnan tilaa myös vuoden 2014 tilinpäätöksessä. Merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat:

Operatiiviset riskit:

- Henkilöstöressurssien riittävyys ja hyvinvointi
- Tietoturva ja – suoja sekä tietoliikenneyhteydet
- Häiriökäyttäytyminen ja väkivallanuhka sekä ilkivalta ja varkaudet
- Epätyydyttävät työskentelyolosuhteet (kuumuus, kylmyys, sisäilma)
- Rakennuksen, rakenteiden sekä kiinteistönhoitoon liittyvät puutteet ja riskitekijät (talviolosuhteet, vesivahinko, paloturvallisuudesta huolehtiminen, sähkökatkokset, lukitus)
- Kassatoiminto ja rahankäsittelyyn liittyvä turvallisuus

Strateginen riski:

- Palvelutarjonnan ja työprosessien uudistamiseksi aloitetun muutoshankkeen ja sen resursoinnin epäonnistuminen
- E-aineistojen lisensointineuvotteluissa epäonnistuminen
Taloudellisen sopeuttamisen ja kohdentamisen epäonnistuminen

Taloudellinen riski:

- Talousarvioraamin kiristyminen palvelutarjonnan laajennuttua olennaisesti keskustakirjaston avaamisen myötä

Riskien hallitsemiseksi ongelmallisimmissa kirjastoyksiköissä on panostettu turvallisuuteen sekä pyritty lisäämään yhteistyötä muiden hallintokuntien kanssa. Lisäksi henkilökunnalle järjestetään turvallisuuskoulutusta sekä -ohjeistusta.

Kaupungin strategiaohjelma viraston toiminnassa

Strategiaohjelman toteuttaminen viraston toiminnassa

Tukiessaan mm. lukutaitoa ja lukemista, avointa tietoon pääsyä, elinikäistä oppimista, kulttuurista nauttimista, yhteisöllisyyttä ja kotoutumista kirjasto tukee kansalaisuutta. Kirjastot ovat moneen tarkoitukseen venyvien turvallisten julkisten tilojen verkko. Niissä

luodaan uutta kaupunkikulttuuria ruohonjuuritasolla. Kirjastotilat ovat erityisen tärkeitä nuorille, lapsille, maahanmuuttajille, yhdistyksille, harrastuspiireille ja monille syrjäytyneiden ryhmille.

Kirjastojen rooli kaupungin palvelujen edustajina omilla alueillaan vahvistuu. Ne on kytketty mukaan mm. asukastilojen käytön tehostamiseen. Sähköisen asiainnin opastajina ja tukijoina kirjastot ovat avainasemassa. E-aineistojen ja – palvelujen opastus kasvattaa helsinkiläisten yleisiä kansalaistaitoja.

Keskustakirjastohanke on keskeinen kehittämistyön moottori. Sen toimintakonsepteja testataan nykyisissä kirjastoissa.

Kirjasto kehittää osallistavaa budjetointia jo kolmatta vuotta.

Kirjasto osallistuu muiden sivistys- ja kulttuurivirastojen kanssa maahanmuuttajatyötä, nuorisopalveluita ja tapahtumia edistäviin toimenpideohjelmiin ja hankkeisiin.

Kirjaston talousarvion sitovat tavoitteet kuvaavat palvelun saatavuutta ja käyttöä. Aukiolotunnit ovat konkreettinen mittari edellä kuvattujen fyysisten kirjastotilojen ja niiden palveluiden saatavuudelle. Käynnit kertovat käytöstä. Mukana ovat sekä fyysiset käynnit että yhä tärkeämmiksi tulevat verkkokäynnit. Kirjastojen palvelut tukevat kansalaisuutta sekä fyysisessä että virtuaalisfäärissä.

Viraston henkilöstösuunnitelma 2016–2018

Kirjastolain mukaan yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Niiden tulee edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä.

Toimintaympäristön muutosten vuoksi kaupunginkirjaston henkilökunnan rakennetta ja työnkuvia kehitetään tarpeita vastaaviksi. Rekrytointeihin paneudutaan huolellisesti. Logistiikkaa tehostamalla saadaan työvoimaa vapautettua asiantuntijatehtäviin. Tämä edellyttää osaamisen kehittämistä ja työn painopisteiden täsmentämistä. Moniosaaminen ja joustavuus ovat avainsanoja.

Sitovina tavoitteina ovat laajat aukioloajat määrittelevät kirjaston henkilökunnan minimimäärän. Fyysisissä kirjastoissa tehtävässä työssä painottuu entistä enemmän kansalaisuuden tukeminen itsepalveluyhteiskunnassa ja yhteisöllinen demokratianäkökulma.

Monikulttuurinen ja kansainvälistyvä pääkaupunkiseutu edellyttää panostusta etenkin lasten, nuorten ja maahanmuuttajien parissa tehtävään työhön.

Kirjaston omien tarjolla olevien sähköisten palvelujen ja aineistojen laajeneminen sekä niiden käytön opastaminen edellyttää osaamista ja sen jatkuvaa päivittämistä.

Palvelujen ja käyttäjien siirtyminen verkkoon sekä kirjastojen omatoimiaukiolon ylläpito vaativat aiempaa selvästi enemmän tukiprosessien taustatyötä.

Pieni ja tehokas hallinto mahdollistaa omalta osaltaan strategian toteutumisen ja laadukkaiden kirjastopalvelujen tuottamisen.

Kirjastoasetus säätelee kunnan kirjastolaitoksen henkilöstön pätevyyksiä tarkasti. Vähintään 70 prosentilla työntekijöistä tulee olla asetuksessa määritellyt vähimmäisopinnot, ja 45 prosentilla vielä tätäkin tiukemmin rajatut opinnot.

Kaupunginkirjaston lakisääteisen sivistävän ja syrjäytymistä ehkäisevän tehtävän vuoksi ja sitovina tavoitteina olevien pitkien aukioloaikojen sekä asetuksen määrittelemän henkilöstörakenteen vuoksi henkilöstön määrää ei voida säästösyistä vähentää.

Taloussuunnittelukaudella ovat osaamisen kehittämisen painopisteinä johtaminen muuttuvassa toimintaympäristössä sekä kansalaisuuden tukemisessa tarvittava osaaminen.

Kansalaisten sähköisessä asiointissa tarvitsema asiantuntijatuki sekä kirjaston e-aineistojen käyttö edellyttävät monipuolista mediataito-osaamista henkilökunnalta.

Tehtäväkiertoa lisätään kaikkiin ammattiryhmiin ja vertaisoppimista tuetaan.

Jatkuvaa yhteistyötä yli hallintokuntarajojen toteutetaan mm. Nuorisoasiainkeskuksen kanssa Kirnu-hankkeessa.

Tulevan keskustakirjaston toiminnan takaamiseksi on hankesuunnitteluvaiheessa esitetty 10 uutta vakanssia porrastettuina palkkarahoineen vuosille 2016 – 2018. Kaupunginvaltuusto päätti 17.11.2014 sallia kirjastolle menokasvua vain puolet keskustakirjaston arvioiduista menolisäyksistä. Tämä merkitsee, että kirjasto varautuu hoitamaan myös keskustakirjaston nykyisellä henkilöstöllään ja mahdollisilla ulkoa ostetuilla lisäpalveluilla.

Pysyvien vakanssien perustaminen Valtakunnalliset verkkopalvelut -yksikköön

Helsingin kaupunginkirjasto on toiminut vuodesta 1981 Kirjastolain (4.12.1998/904) tarkoittamana Yleisten kirjastojen keskuskirjastona. Kirjastoasetuksen (6.6.2013/406) 1 § mukaan "Yleisten kirjastojen keskuskirjaston tehtävänä on:

- 1) kehittää ja tarjota yhteistyössä muiden kirjastojen kanssa kirjasto- ja tietopalvelujen järjestämisessä tarpeellisia palveluja ja työmenetelmiä;
- 2) edistää yleisten kirjastojen keskinäistä sekä yleisten kirjastojen, korkeakoulukirjastojen ja muiden kirjastojen välistä yhteistoimintaa;
- 3) ylläpitää ja kehittää harvinaisia kieliä äidinkielenään puhuvien tarvitsemia kirjastopalveluja;
- 4) kehittää yleisten kirjastojen valtakunnallista kaukopalvelutoimintaa yhteistyössä muiden kirjastojen kanssa; sekä
- 5) suorittaa opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovitut muut tehtävät."

Kirjastolain toisessa pykälässä todetaan lisäksi, että "kirjastotoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä."

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) tilaa ja rahoittaa keskuskirjastotehtävät ja siihen kuuluvan palvelutuotannon vuosittaisilla avustuksilla (<http://okm.fi/OPM/Kirjastot/avustukset/?lang=fi>).

Keskuskirjastotehtäviä hoidetaan noin 23 henkilötyövuoden työpanoksella, joista 21 htv tuottaa Helsingin kaupunginkirjasto:

Valtakunnalliset verkkopalvelut (Kirjastot.fi-palvelukokonaisuus):

13 (+ 2,3 htv ostettuna Turun kaupunginkirjastosta)

Valtakunnalliset kirjastotehtävät: 1

Yleisten kirjastojen konsortio: 1

Yleiset kirjastot osaksi kirjastoalan tuote- ja palvelukonsepteja sekä yhteisluettelo Melindaan osallistuminen: 1

Keskuskirjaston kaukopalvelu: 1

Monikielinen kirjasto: 2

Hankinta- ja luettelointi: 1

Kansainväliset tehtävät: 1

Valtakunnalliset verkkopalvelut -yksikkö tuottaa Kirjastot.fi-palvelukokonaisuutta sekä edistää kirjastoalan kansallista viestintää ja kansallisen kirjastoverkon toimivuutta. Yksikkö siinä vaiheessa neljine vakansseineen perustettiin kaupunginkirjastoon vuonna 1998. Määräaikaisia työsopimuksia on solmittu vuodesta 2008 lähtien.

Lisäksi koodaustyötä ja sisältöjä hankitaan freelancereilta ja yrityksiltä.

Keskuskirjastotoiminta on pysyvää toimintaa, jonka tehtävänanto päivitettiin v. 2013 Kirjastoasetusta uusittaessa. Operatiivista keskuskirjastotoimintaa ja palvelutuotantoa ei voida tehdä OKM:ssa, eikä sijoittaa mihinkään valtion keskusvirastoon. Ministeriö joutuu joka tapauksessa hankkimaan työn ulkopuolelta. Uusitus tehtävänannossa painotetaan keskuskirjaston roolia yleisten kirjastojen verkkopalvelujen koordinoijana. Meneillään olevan Kirjastolain uudistamisen taustamuistioon kirjataan tarkemmin valtakunnallisten verkkopalveluiden tuottamiset strategiset tavoitteet.

Kirjastokentän odotukset keskuskirjastotoimintaa kohtaan ovat kasvaneet jatkuvasti, joten tavoitteena on pikemminkin vahvistaa keskuskirjastotoiminnan resursseja esim. alan sisäisen resurssienjaon muutoksilla.

Henkilöstöhallinnon ja -johtamisen kannalta työsopimusten määräaikaisuus ja jatkuva uusiminen on haaste ja tuottaa moninkertaista lisätyötä. Työsopimukset on sidottu OKM:n vuosittaisiin avustuspäätöksiin, vaikka ne ovat käytännössä pysyviä.

Työntekijöillä on vuosia jatkunut epävarmuus työsuhteen jatkumisesta. Tilanteen lainmukaisuus voidaan hyvin perustein kyseenalaistaa.

Keskuskirjastotoimintaa vaikeuttavaa ylimääräistä byrokratiaa ei voida perustellusti lisätä OKM:ltä laskutettaviin keskuskirjastotoiminnan hallinnollisiin kuluihin.

Keskuskirjastotehtävän menestyksekkään hoitamisen ja johtamisen kannalta tulee vakinaistaa kaikki Valtakunnalliset verkkopalvelut -yksikön työntekijöiden työsuhteet.

Kaupunginkanslian henkilöstöosaston ja kaupunginkirjaston johdon välisessä neuvottelussa 12.3.2015 todettiin, että on perusteltua myöntää Valtakunnalliset verkkopalvelut -yksikölle kymmenen uutta vakanssia ulkopuolisella rahoituksella tapahtuvien tehtävien hoitamiseen.

Viraston tilankäyttösuunnitelma 2016–2025

12.05.2015

Kirjasto on turvallinen julkinen tila, jolla on laajat aukioloajat. Asukkaiden ja asukastoiminnan näkökulmasta kirjastot ovat usein lähiseutunsa ainoa maksuton tila. Tämä ulottuvuus korostuu, kun kirjastoja käytetään yhä enemmän myös aukioloaikojen ulkopuolella. Kirjastotoimen kannalta suunnittelukauden tärkein uudisrakennushanke on keskustakirjasto, jonka valmistumisvuosi on 2018. Maunulan kirjaston, työväenopiston ja nuorisotalon hankkeessa pyritään uudenlaiseen yhteistyöhön ja tilankäytön synergiaan. Kirjaston osuus hankkeessa on 567 m². Rakentaminen on käynnistynyt ja hanke valmistuu syksyllä 2016.

Molemmat uudisrakennushankkeet ovat mukana valtion kirjastorakennusten rahoitusohjelmassa.

Perusparannushankkeista Töölön kirjaston korjaushanke on keskeisin. Korjaushankkeen arvioidaan valmistuvan vuoden 2016 kesällä.

Tilakeskus on luopunut Laajasalon nykyisen kirjastorakennuksen peruskorjauksesta liian kalliina. Kirjaston kannalta tila olisi ollut toimiva ja sijainniltaan erinomainen. Laajasalon kirjastolle suunnitellaan yhteistä vuokratilaa Nuorisoasiainkeskuksen kanssa uudessa kauppakeskuksessa. Suunnittelun lähtökohtana on olennaisesti nykyistä pienempi, noin 500 m² suuruinen tila. Tilavuokra nousee nykyistä vuokraa olennaisesti suuremmaksi.

Herttoniemen kirjaston palvelut esitetään siirrettäväksi Herttoniemen metroaseman yhteyteen tai välittömään läheisyyteen liikenteellisesti erinomaiseen paikkaan, joka samalla voi palvella myös Herttoniemenrannan ja Kulosaaren asukkaita. Suunnitteilla on noin 600 m² kokoinen eli nykyistä selvästi pienempi tila.

Ruoholahden lastenkirjasto lakkautetaan toukokuussa 2015 ja toiminta siirtyy Jätkäsaaren rakentamisinfon yhteyteen. Mellunmäen kirjasto on edelleen suunnitelmassa, noin 400 m² suuruinen yhteiskäytössä asukastoiminnan tai jonkun muun kumppanin kanssa.

Östersundomissa on tällä hetkellä pieni Sakarinmäen koulukeskuksen sisällä toimiva lastenkirjasto. Kun alueen asukasluku alkaa kasvaa merkittävästi, on kirjastolle varattava noin 1 000 m² toimitila. Se voisi olla kumppanuustila muiden toimijoiden kanssa.

Talousarvion vaikutus strategiaohjelman talousmittareiden edistämiseen

Helsingin kaupunginkirjaston yksikkökustannuksia lisäävät toiminta lakisääteisenä Yleisten kirjastojen keskuskirjastona sekä kaupungin kaksikielisyys. Keskuskirjastotehtävistä saatavaa korvausta ei ole huomioitu yksikkökustannuksia laskettaessa.

Kaupunginkirjasto on käynnistänyt monitasoisen hankkeen työprosessien ja logistiikan tehostamiseksi. Samaan suuntaan vaikuttaa myös tiivistyvä valtakunnallinen kirjastoyhteistyö. Kirjasto hakee uusia palvelumuotoja ja tapoja vastata kysynnän muutoksiin. Uusien aineistoformaattien käyttöönotto ja opastaminen toteutetaan tehostamalla työajan käyttöä nykyresurssein. Tilankäyttö tehostuu uusilla toimintamalleilla, kun tiloja annetaan asiakkaiden ja muiden toimijoiden käyttöön aukioloaikojen ulkopuolella. Valtakunnallisten vertailujen perusteella kirjastojen tilat ovat Helsingissä erittäin tehokkaassa ja monipuolisessa käytössä. Kirjastoissa on vuonna 2016 keskimäärin 177 kävijää/m².

Tietotekniikan hyödyntäminen ja sähköinen asiointi

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

Kaupunginkirjasto noudattaa tietoteknisiä järjestelmiä kehittäessään tietotekniikkaohjelman 2015–2017 tavoitteet ja linjaukset. Kirjasto noudattaa myös tietotekniikkaohjelman mukaista jakoa kaupungin yhteisten järjestelmien sekä oman alansa erityisjärjestelmien kesken. Kirjasto osallistuu kaupungin yhteisten järjestelmien sekä kaupungin tietoteknisen kokonaisarkkitehtuurin kehittämiseen.

Kirjasto on käynnistänyt vuonna 2015 oman tietoteknisen tavoitearkkitehtuurin määrittelytyön. Työssä kiinnitetään erityistä huomiota palveluprosessien ja tietojärjestelmien yhteentoimivuuteen yli hallintokuntarajojen. Työ tehdään yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa ja siinä huomioidaan alan valtakunnallinen kokonaisarkkitehtuuri. Tältä osin kaupunginkirjasto noudattaa ja edistää Yleisten kirjastojen keskuskirjastona Koulutus, tiede ja kulttuuri - kohdealueen kokonaisarkkitehtuuria sekä Kansallista palveluarkkitehtuuria opetus- ja kulttuuriministeriön ohjauksessa. Käytännössä kirjastosektorin kansallinen kokonaisarkkitehtuuri toteutuu Kansallisen digitaalisen kirjaston kokonaisarkkitehtuurin ja sen alaisen kirjastosektorin kokonaisarkkitehtuurin kautta.

Kaupunginkirjasto hyödyntää toimintaprosessejaan ja niitä tukevia tietojärjestelmiä kehittäessään erilaisia ketteriä kokeiluja yhdessä kaupunkilaisten, kehittäjäyhteisöjen ja Forum Viriumin kanssa. Yhteiskehittämällä pyritään parantamaan asiointipalveluiden käytettävyyttä huomioimalla asiakastarpeet ja – näkökulma kehitystyön alusta saakka. Erityishuomiota kiinnitetään digitalisaation ja automaatioasteen suomiin tehostamismahdollisuuksiin. Kirjaston tietojärjestelmäkehitys tulee perustumaan pääosin avoimeen lähdekoodiin.

12.05.2015

Kaupunginkirjasto kehittää ict-ostokäyttäytymistään kaupungin hankinta- ja hankeohjeisiin sisällytettävien ohjeistusten mukaisesti. Tavoitteena on toimittajariippuvuuden vähentäminen ja joustavammat ratkaisut.

Oman alansa osalta kaupunginkirjasto osallistuu keskuskirjastotehtävänsä mukaisesti valtakunnallisten tai kuntarajat ylittävien kirjastoalan tietojärjestelmien kehittämiseen mm. Kansalliskirjaston, maan muiden kirjastojen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Keskuskirjastona kaupunginkirjasto vastaa OKM:n tilaaman ja rahoittaman Kirjastot.fi-verkkopalvelukokonaisuuden tuottamisesta. Keskuskirjasto kehittää kirjastoalan kansallisia digitaalisia palveluita ja infrastruktuuria yhteistyössä Kansalliskirjaston ja muun kirjasto-, arkisto- ja muistisektorin (KDK) kanssa.

Kuntalaisten kannalta erittäin merkittävä osa verkkopalveluista tuotetaan yhdessä muiden HelMet-kaupunkien eli Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kanssa. Myös tätä yhteistyötä tarkastellaan osana kokonaisarkkitehtuurihankkeita.

Sähköisen asioinnin kehittämishankkeet

Kaupunginkirjaston tarjoamia sähköisiä asiointimahdollisuuksia kehitetään asiakassuhteen hoitoon tai palvelutuotantoon kohdennettujen hankkeiden avulla.

Vuonna 2016 kaupunginkirjasto kehittää edelleen teknisiä ratkaisuja asukasviestintään kirjastoissa ja kirjastotilojen omatoimiseen käyttöön. Kirjaston infonäyttöjärjestelmää laajennetaan ja kehitetään edelleen.

Kirjasto pyrkii tehostamaan toimintaansa kehittämällä ja digitalisoimalla ydinprosessejaan. Ensimmäisenä uudistetaan aineistologiikkaprosessia. Prosessi analysoidaan vuonna 2016 ja muutokset otetaan vaiheittain käyttöön vuosina 2016 ja 2017. Uudistettua prosessia tukemaan hankitaan erillinen logistiikkatietojärjestelmä, koska kirjastojärjestelmä ei mahdollista tehokasta aineistologiikan hallintaa. Hankinta ajoittuu vuodelle 2017. Samalla on uusittava Pasilassa sijaitseva, vuonna 2003 hankittu keskuslajittelukone, joka on tulossa elinkaarensa päähän. Toiminnallisesti vanhentunut laite muodostaa pullonkaulan lajitteluprosessiin ja vaikeuttaa sen tehostamista.

Tämän prosessin rinnalla ja sitä tukien kirjasto on aloittamassa vuonna 2015 aineistokellutuksen valmistelut. 2016 ollaan kokeilu- ja käynnistämisvaiheessa. Kellutuksen avulla aineisto liikkuu nykyistä enemmän ja reaaliaikaisesti asiakkaiden ehdoilla. Muiden kaupunkien

kokemuksen mukaan oikein toteutettu kellutus vähentää kuljetusten määrää ja kuluja selvästi.

Tilojen käyttöä tehostetaan lisäämällä erilaisten varattavien kirjastotilojen itsepalvelukäyttöä ja avaamalla kirjastotiloja kaupunkilaisten käyttöön myös aukioloaikojen ulkopuolella. Tätä varten kehitetään verkossa toimiva sähköinen tila- ja resurssivarausrjestelmä. Järjestelmä mahdollistaa kirjaston ja myös muiden hallintokuntien tilojen ja resurssien omatoimisen varaamisen verkosta ja kulun niihin esimerkiksi kirjasto- tai HSL-kortilla. Järjestelmää testataan vuonna 2015 erilaisissa pilottiprojekteissa. Varsinainen järjestelmähankinta tehdään 2016, jotta järjestelmä saadaan käyttöön soveltuvin osin Maunulan ja Töölön kirjastojen avautuessa. Kehittämistä jatketaan vuonna 2017 erityisesti tulevan keskustakirjaston tarpeita varten. Järjestelmän yhteiskehittämisestä on keskusteltu nuorisoiasiankeskuksen ja varhaiskasvatusviraston kanssa.

Uusien asiakastarpeiden vuoksi nykyisen kirjastojärjestelmän asiakkuuden- ja käyttäjähallinnan ominaisuudet eivät enää riitä. Korvaavan järjestelmän tulee kyetä hallitsemaan eritasoisia asiakkuuksia ja käyttöoikeuksia esimerkiksi tilojen varauksessa ja erilaisten sähköisten aineistojen käytössä. Järjestelmä on syytä toteuttaa rinnan tilavarausrjestelmän kanssa vuonna 2017.

Myös kirjaston asiakastietokoneiden laite- ja ohjelmistoympäristö vaatii uudistamista, koska nykyinen järjestelmä ei riitä asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. Hankinta olisi syytä tehdä vuonna 2017, jotta järjestelmä saadaan ajoissa käyttöön koko kirjastoverkossa ja uudessa keskustakirjastossa.

Keskustakirjasto asettaa myös uusia tarpeita digitaalisille info- ja opastusrjestelmille. Niiden hankinta ajoittuu vuodelle 2018. Myös keskustakirjaston automaatti-, laite-, laitteisto- ja lisenssihankinnat sijoittuvat vuoteen 2018.

Tavoitteet ja mittarit

Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet:

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Kaupunginkirjaston talousarvion toteutumisen seuranta varten on vuoden 2007 alusta lähtien ollut käytössä kaksi sitovaa toiminnallista tavoitetta, jotka kumpikin liittyvät asiakaspalveluun. Toinen näistä sitovista tavoitteista on edelleen vuosittaisten aukiolotuntien määrä ja toinen vuosittaisten käyntien yhteismäärä, joka koostuu kirjastokäynneistä ja verkkokäynneistä.

Aukiolotunneiksi talousarviovuodelle 2016 esitetään 102 000 tuntia sekä myös vuosille 2017 ja 2018.

Aukiolotunneissa on huomioitu Töölön kirjaston peruskorjauksen jatkuminen vuodelle 2016.

Käyntien määräksi esitetään talousarviovuodelle 14,5 miljoonaa, josta kirjastokäyntien osuus olisi 6,5 miljoonaa ja verkkokäyntien osuus 8,0 miljoonaa. Yhteiskäyttömääräksi esitetään vuodelle 2017 14,8 miljoonaa ja 15,0 miljoonaa vuodelle 2018. Vuoden 2018 käyntimäärässä on huomioitu keskustakirjaston avautuminen loppuvuonna. Kirjasto selvittää mahdollisuutta jakaa aukiolotunnit jatkossa kahteen sitovaan tavoitteeseen: palveluaukiolo- ja itsepalvelutunteihin.

Muut toiminnalliset tavoitteet

Talousarvion toteutumista seurataan myös lainojen määrällä. Niitä lasketaan talousarviovuonna kertyvän 8,8 miljoonaa

Suunnittelukaudella vuosina 2017–2018 lainoja arvioidaan olevan vuosittain 8,8 miljoonaa lainaa.

Energiatehokkuutta ja ympäristöä koskevat tavoitteet

Kaupunginkirjaston energiansäästösuunnitelmassa on asetettu energiansäästötavoitteet toiminnalle. Kaupunginkirjaston toimitiloista valtaosa on suoraan vuokrattu Tilakeskukselta ylläpitovuokralla. Vuokraan sisältyy lämpö, vesi ja joidenkin tilojen osalta myös sähkö. Säästötavoitteiden todentaminen on kuitenkin haasteellista, koska usea kirjasto sijaitsee kaupungin muun toimipisteen yhteydessä. Asetetut energiatehokkuus- ja säästötavoitteet syntyvät vain eri toimijoiden yhteistyön seurauksena. Lisäksi aukioloaikojen laajeneminen ja itsepalvelukäytön lisääntyminen lisäävät kirjastotilojen energiankulutusta.

Kirjaston ympäristöohjelmassa on asetettu ympäristöä koskevia tavoitteita sekä toimenpiteitä. Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan yhtenä tavoitteena on, että vuoteen 2020 mennessä virastot noudattavat ympäristöjohtamisessaan kevennettyjen ympäristöjärjestelmien periaatteita. Tällä hetkellä neljällä kirjastolla on käytössä Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä. Kirjaston tavoitteena on ottaa käyttöön Ekokompassi koko kirjaston tasoisena vuoteen 2016 mennessä.

Määrä- ja taloustavoitteet

12.05.2015

Vuonna 2015 kirjastoverkon muodostaa 37 kirjastoja, 10 laitospirjastoa ja kaksi kirjastoautoa. Kirjastoverkko säilyy saman laajuisena vuonna 2016. Lisäksi kirjastolla on kotikirjasto.

Taloussarvioehdotuksen mukaiset menot asukasta kohden ovat 58,86 euroa. Vuoden 2015 taloussarviossa asukaskohtainen meno on 59,38 euroa. Asukaskohtaiset menot suunnittelukaudelle ovat 60,02 euroa vuonna 2017 ja 62,12 euroa vuonna 2018.

Tulot asukasta kohden vuonna 2016 ovat 4,14 euroa (4,29 euroa vuonna 2015). Asukaskohtainen tulotavoite on 3,96 euroa/asukas vuonna 2017 ja 3,92 euroa vuonna 2018.

Tuottavuuden toteutuminen 2014–2018

Kaupunginkirjaston tuottavuus lasketaan yhtenä kokonaisuutena erittelemättä eri palveluita. Tuottavuus paranee vuonna 2016 perusvuoteen 2013 verrattuna. Ulkopuolisen rahoituksen menoja kasvattava vaikutus vaikuttaa jonkin verran tuottavuuteen vertailuvuoden ja taloussuunnitelmakauden välisessä tarkastelujaksossa. Lisäksi taloussuunnitelmavuosien osalta keskustakirjastoon kohdistuvat menot laskevat tuottavuutta.

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2014–2018

Tilojen käyttöä tehostetaan eri toiminta- ja palvelumuotoja kehittämällä sekä suunnittelemalla remontoitavien kohteiden tilaratkaisut nykyistä monikäyttöisemmiksi ja joustavammiksi. Tilojen käytön tehostamiseen pyritään jatkamalla laajennetun aukiolon kokeilua, jossa asiakkaat voivat käyttää kirjastotiloja ja lainata aineistoa normaalien aukioloaikojen ulkopuolella. Lisäksi käytössä on toimintamalli, jossa eri kaupunginosa-alueiden yhdistykset ja muut toimijat voivat sopimuksen perusteella käyttää kirjastotiloja aukioloaikojen ulkopuolella. Tilojen käyttöä tehostetaan myös virastojen välisillä kaupunkistrategiaa toteuttavilla yhteistyömuodoilla ja tilaratkaisuilla. Vuonna 2016 valmistuu kirjaston, työväenopiston ja nuorisokeskuksen hankkeena yhteiskäytössä oleva tilaratkaisu Maunulan uuteen keskukseen.

Taloussarvioehdotus

Taloussarvioehdotus vuodelle 2016 ja taloussuunnitelmaehdotus investointiehdotuksineen ovat esityslistan tämän asian liitteenä

Kaupunginkirjaston käyttömenojen kehitys on viime vuosina ollut hyvin maltillista. Asukaskohtaiset menot kasvoivat vuodesta 2011 vuoteen 2014 0,65 euroa/asukas (+1,1 %).

Käyttömenojen kehitys/asukas 2011 - 2015

12.05.2015

Vuosi	euroa
2011	61,55
2012	63,34
2013	62,46
2014	62,20
2015	59,38

Verrattaessa kaupunginkirjaston menojen kehitystä kustannustason muutoksia kuvaaviin yleisiin indekseihin havaitaan menojen ja käytettävissä olevien määrärahojen reaalin laskutrendi.

Muun muassa kuluttajahintaindeksi sekä julkisten menojen hintaindeksi (kuntatalous-kulttuuritoimi) ovat nousseet vastaavana ajanjaksona (v. 2011–2014) +5,4 %.

Kaupunginkirjaston käyttötalousarvio vuodelle 2016 esitetään talousraamin mukaisesti 37 146 000 euroa.

Käyttötulot

Kaupunginkirjaston tulot on esitetty 2 611 000 euron suuruisena.

Tulot sisältävät asiakkailta perittävät myynti- ja maksutulot, kuten, myöhästymis- ja aineiston korvausmaksut. Myöhästymismaksuja ja käyttökorvauksia on arvioitu kertyvän miljoona euroa. Kopioiden ja tulosteiden myynnistä arvioidaan kertyvän tuloja noin 260 000 euroa. Tulot perustuvat kulttuuri- ja kirjastolautakunnan 9.12.2014 hyväksymiin maksuihin.

Tulot sisältävät 610 000 euroa Kirjastot.fi – hankkeeseen, 160 000 euroa monikielisen kirjaston ylläpitämiseen sekä 225 000 keskuskirjastotehtävien hoitamiseen.

Käyttömenot

Palkat ja palkkiot (17 018 000 euroa) on laskettu voimassa olevien palkkojen mukaisesti. Ne sisältävät palkat lomarahoihin sekä määrärahat tilapäisen työvoiman palkkamenoihin, erilliskorvauksiin sekä muihin palkkoihin ja palkkioihin. Henkilökunnan palkoista on vähennetty oikaisueränä saatavat henkilöstökorvaukset.

Henkilösivukulut (5 800 000 euroa) on laskettu ohjeiden mukaisilla prosenteilla (33,61 %).

Talousarvion laatimisohteiden mukaan hallintokuntien tulee noudattaa voimassa olevia virka- ja työehtosopimuksia kokonaisraaminsa

puitteissa. Kaupunginhallituksen käyttövaroihin ei ole varattu keskitettyjä palkkamäärärahoja. Raamin niukkuus vaikuttaa erityisesti kaupunginkirjaston henkilöstömenoihin. Kirjastotoimi on henkilöstövaltaista ja kirjastoverkon laajuudesta ja monimuotoisuudesta johtuen henkilöstömenot muodostavat yli puolet kirjaston käyttömenoista. Erityisesti keskustakirjaston suunnitteluun tulisi voida varata riittävät resurssit. Myös mahdollisten palkkaratkaisujen mukaiset korotukset vaikuttavat merkittävästi kirjaston kuluihin ja kulurakenteeseen.

Palvelujen ostoihin on esitetty yhteensä 3 986 000 euroa. Esitys sisältää määrärahat tietotekniikkamenoihin, tilapäisen työvoiman hankintaan, siivouspalveluihin sekä muiden palvelujen ostoihin. Palvelujen ostoihin sisältyy myös 140 000 euron määräraha keskustakirjaston suunnitteluun ja palvelujen kehittämiseen.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat-kohtaan on esitetty 3 935 000 euron määrärahaa. Aineistohankintojen osuus tästä on 3 313 000 euroa. Vuonna 2014 aineistohankintoihin käytettiin 3 200 000 euroa.

Haastavasta taloudellisesta tilanteesta ja väkiluvun ennustetusta kasvusta huolimatta kaupunginkirjasto esittää asukaskohtaiseksi aineistomäärärahaksi 5,25 euroa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat-kohta sisältää myös kaluston pienhankintoja, toimistotarvikkeet sekä sähköenergian niiden toimitilojen osalta, joissa sähkö ei sisälly vuokrasopimukseen. Sähköenergian määrärahassa on huomioitu energiansäästötavoitteet.

Toimitilojen vuokriin on esitetty 6 375 000 euron määrärahat. Määräraha sisältää talousarvion laatimisoheissa esitetyn sisäisten tilavuokrien korotusvaikutuksen. Tilakeskukselle vuokran yhteydessä maksettavat palvelukustannukset sisältyvät palvelujen ostoihin. Tilavuokrien osuus kaikista käyttömenoista on 17 %. Määräraha sisältää lisäksi koneiden ja kaluston vuokrat sekä siviilipalvelusmiesten asuntojen vuokratulot.

Muut menot-kohtaan sisältyy muun muassa kirjaston jäsenmaksu IFLA:lle (International Federation of Library Associations and Institutions). Lisäksi kirjasto on myös varautunut maksamaan RFIDLab Finland ry:n jäsenmaksun.

Kirjastoverkon tilannetta ja laajuutta on käsitelty kulttuuri- ja kirjastolautakunnassa (24.3.2015) kirjaston kiinteistölautakunnalle antamassa lausunnossa talonrakennushankkeiden rakentamissuunnitelma vuosiksi 2016 – 2025.

Taloussuunnitelma 2017–2018

Taloussuunnitelmakauden tuloarvio esitetään 2 528 000 euron suuruisena.

Vuoden 2017 käyttömenot ovat 38 268 000 euroa ja 40 021 000 euroa vuonna 2018. Talousarviovuoteen 2016 verrattuna vuoden 2018 käyttömenot nousevat 2 875 000 euroa (7,7 %), mutta asukaskohtaisesti tarkasteltuna menokasvu on 5,5 %.

Palvelujen ostoihin sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat-menokohtiin esitetyllä menotasolla voidaan turvata kirjaston peruspalvelutaso ja aineiston kattavuus, huomioiden keskustakirjaston vaatimat välttämättömät menot.

Vuokramenoihin esitetään menolisäyksiä remontoitujen tilojen vuokrantarkistuksista johtuen sekä vuoden 2018 vuokramenoihin on huomioitu keskustakirjaston aiheuttama vuokralisä loppuvuoden osalta.

Irtain omaisuus 2016–2025

Talousarvion laatimisoheiden mukaan irtaimen omaisuuden budjetoinnin lähtökohtana on hallintokuntakohtainen raami. Kirjastotoimelle on raamissa varattu 1 250 000 euroa.

Irtaimen omaisuuden hankintoihin esitetään tietotekniikkahankintoihin 608 000 euron määrärahaa. Kalusteisiin on mahdollista varata 642 000 euroa. Töölön kirjaston perusparannustyö jatkuu vuoteen 2016. Lisäksi Maunulan kirjastolle valmistuu uudet tilat rakennettavassa Maunulatalossa vuonna 2016.

Taloussuunnitelmavuosille 2017–2020 esitetään irtaimen omaisuuden määrärahoja seuraavasti:

Vuosi	Euroa
2017	2 835 000
2018	6 378 000
2019	1 813 000
2020	1 063 000

Taloussuunnitelmavuosien merkittävin menoerä 6 500 000 euroa kohdistuu vuosina 2017–2018 keskustakirjastohankkeelle.

Tietotekniikkainvestoinnit sisältävät kirjastotoiminnan sujuvuuden ja ylläpidon turvaavia välttämättömiä hankintoja.

Taloussuunnitelmakaudelle on esitetty määrärahoja kirjastotilojen kuluneisuuden torjumiseen ja ergonomian parantamiseen. Lisäksi

12.05.2015

kirjaston palvelualueuudistukset ja tilakonseptin toteuttamiseen on esitetty varatavaksi määrärahoja.

Esittelijä

kirjastotoimen johtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Ari Tirri, talouspäällikkö, puhelin: 310 85510
ari.tirri(a)hel.fi
Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kir talousarvioehdotus 2016.pdf
- 2 Kir irtaimen omaisuuden perushankinta 2016-2025 IT-käyttömenot 2016-2018.pdf
- 3 Kir suoritteet ja määrät 2016.pdf
- 4 Kir tilankäyttöohjelma 2016-2025.pdf
- 5 Kir henkilöstöresurssisuunnitelma 2013-2018.pdf
- 6 Kir talousarviokirjan teksti 2016.pdf
- 7 KIR selvitys ikäihmisten subventointikäytännöistä.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Talous- ja suunnitteluosasto

§ 70

**Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto valtuutettu Yrjö Hakasen
talousarvioaloitteeseen kirjastomäärärahoista**

HEL 2015-003174 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin talousarvion
vuodelle 2015 kokouksessaan 12.11.2014. Talousarviossa todetaan:

”Keskustakirjastohankkeen toteutuessa, vähintään puolet
käyttötalouden toimintamenojen nousupaineesta katetaan
kirjastotoimen toimintamenojen sisältä tai uusilla kirjastotoimen
ulkopuolisilla tulolähteillä. Käyttötalouden kulujen nousun estämiseksi
etsitään ulkoisia rahoituskanavia ja pyritään muodostamaan
keskustakirjastosta hallintomalliltaan säätiö, mikäli perusteltua. Samalla
tavoitteeksi asetetaan, että kumppanuuksien ja kaupallisten toimijoiden
avulla lisätään vuotuisia tuloja”.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa Yrjö Hakasen ja 47 muun
valtuutetun allekirjoittaman talousarvioaloitteen olevan ristiriidassa
edellä siteeratun valtuuston lausuman kanssa. Samalla lautakunta
toteaa, että tämä budjettiin 2015 liittynyt poliittinen neuvottelulinjaus on
liian ahdas kirjastotoimen tulevalle rahoitukselle ja johtaisi
kirjaimellisesti tulkittuna helposti joko lähikirjastojen tulevaisuuden
uhkaan tai ydinkeskustan julkiseksi kulttuuri- ja monitoimitilaksi
tarkoitettujen keskustakirjaston toimintojen kohtuuttomaan
kaupallistumiseen. Lautakunta suosittelee kaupunginvaltuustolle, että
tulevissa budjettipäätöksissä 2016-18 linjausta muutetaan väljempään
suuntaan kansalaisille tärkeiden lähikirjastojen toiminnan
turvaamiseksi.

On erittäin haastavaa säilyttää koko nykyinen kirjastoverkko, kun
kirjaston tulee kattaa vähintään puolet keskustakirjaston aiheuttamasta
käyttömenojen lisäyksestä omien käyttömenojensa sisältä. Samaan
aikaan väkiluku kasvaa ja kaupunkirakenne tiivistyy. Tämä lisää
kysyntää kaikkien nykyisten kirjastojen palveluille.

Kirjaston käyttömenoja kasvattavat keskustakirjaston lisäksi
remontoituna avattava Töölön kirjasto sekä Maunulan kirjaston
uudisrakennus, molemmat vuodesta 2016 alkaen. Herttoniemen ja
Laajasalon kirjastoille ollaan etsimässä tiloja, joiden vuokrataso on
korkeampi kuin nykytilojen.

12.05.2015

Kaupunginkirjasto hakee valtuustolausuman edellyttämää tehokkuutta sekä sisäisin muutoksin että yhteistyöllä muiden kirjastojen kanssa. Työprosesseja ja logistiikkaa järjestetään uudelleen. Tavoite on kehittää järjestelmät huippukuntoon keskustakirjaston valmistumiseen mennessä. Muun muassa työvoimavaltaisen varausten käsittelyn sujuvoittaminen on jo aloitettu. Laskelmia muutosten vaikutuksesta ei kuitenkaan vielä pystytä esittämään.

Kaupunginvaltuuston 12.11.2014 antaman lausuman seurauksena kirjasto varautuu myös hoitamaan keskustakirjaston henkilöstötarpeen nykyisellä henkilöstöllään ja mahdollisilla ulkoa ostetuilla lisäpalveluilla.

Tulojen lisääminen kumppanuuksien ja kaupallisten toimijoiden avulla on keskustakirjaston osalta konkretisoitumassa.

Lisäksi kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että valtuuston 12.11.2014 edellyttämä selvitys keskustakirjaston mahdollisesta säätiöittämisestä ja muista talouden uudelleenjärjestelyistä on käynnistymässä.

Käsittely

Vastaehdotus:

Risto Kolanen: Lisäys lausuntoon kolmannen kappaleen loppuun:

Samalla lautakunta toteaa, että tämä budjettiin 2015 liittynyt poliittinen neuvottelulinjaus on liian ahdas kirjastotoimen tulevalle rahoitukselle ja johtaisi kirjaimeellisesti tulkittuna helposti joko lähikirjastojen tulevaisuuden uhkaan tai ydinkeskustan julkiseksi kulttuuri- ja monitoimitilaksi tarkoitetun keskustakirjaston toimintojen kohtuuttomaan kaupallistumiseen. Lautakunta suosittaa kaupunginvaltuustolle, että tulevissa budjettipäätöksissä 2016-18 linjausta muutetaan väljempään suuntaan kansalaisille tärkeiden lähikirjastojen toiminnan turvaamiseksi.

Kannattajat: Johanna Sumuvuori

Lautakunta hyväksyi vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kirjastotoimen johtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yrjö Hakanen talousarvioaloite Kvsto 11.03.2015 asia 29
- 2 Allekirjoitettu, Yrjö Hakanen talousarvioaloite Kvsto 11.03.2015 asia 29

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin talousarvion vuodelle 2015 kokouksessaan 12.11.2014. Talousarviossa todetaan:

”Keskustakirjastohankkeen toteutuessa, vähintään puolet käyttötalouden toimintamenojen nousupaineesta katetaan kirjastotoimen toimintamenojen sisältä tai uusilla kirjastotoimen ulkopuolisilla tulolähteillä. Käyttötalouden kulujen nousun estämiseksi etsitään ulkoisia rahoituskanavia ja pyritään muodostamaan keskustakirjastosta hallintomalliltaan säätiö, mikäli perusteltua. Samalla tavoitteeksi asetetaan, että kumppanuuksien ja kaupallisten toimijoiden avulla lisätään vuotuisia tuloja”.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa Yrjö Hakasen ja 47 muun valtuutetun allekirjoittaman talousarvioaloitteen olevan ristiriidassa edellä siteeratun valtuuston lausuman kanssa.

On erittäin haastavaa säilyttää koko nykyinen kirjastoverkko, kun kirjaston tulee kattaa vähintään puolet keskustakirjaston aiheuttamasta käyttömenojen lisäyksestä omien käyttömenojensa sisältä. Samaan aikaan väkiluku kasvaa ja kaupunkirakenne tiivistyy. Tämä lisää kysyntää kaikkien nykyisten kirjastojen palveluille.

Kirjaston käyttömenoja kasvattavat keskustakirjaston lisäksi remontoituna avattava Töölön kirjasto sekä Maunulan kirjaston uudisrakennus, molemmat vuodesta 2016 alkaen. Herttoniemen ja Laajasalon kirjastoille ollaan etsimässä tiloja, joiden vuokrataso on korkeampi kuin nykytilojen.

Kaupunginkirjasto hakee valtuustolausuman edellyttämää tehokkuutta sekä sisäisin muutoksin että yhteistyöllä muiden kirjastojen kanssa. Työprosesseja ja logistiikkaa järjestetään uudelleen. Tavoite on kehittää järjestelmät huippukuntoon keskustakirjaston valmistumiseen mennessä. Muun muassa työvoimavaltaisen varausten käsittelyn sujuvoittaminen on jo aloitettu. Laskelmia muutosten vaikutuksesta ei kuitenkaan vielä pystytä esittämään.

Kaupunginvaltuuston 12.11.2014 antaman lausuman seurauksena kirjasto varautuu myös hoitamaan keskustakirjaston henkilöstötarpeen nykyisellä henkilöstöllään ja mahdollisilla ulkoa ostetuilla lisäpalveluilla.

Tulojen lisääminen kumppanuuksien ja kaupallisten toimijoiden avulla on keskustakirjaston osalta konkretisoitumassa.

Lisäksi kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että valtuuston 12.11.2014 edellyttämä selvitys keskustakirjaston mahdollisesta säätiöittämisestä ja muista talouden uudelleenjärjestelyistä on käynnistymässä.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 21.5.2015 mennessä kulttuuri- ja kirjastolautakunnalta lausuntoa valtuutettu Yrjö Hakasen ja 47 muun valtuutetun allekirjoittamaan talousarvioaloitteeseen (Kvsto 11.3.2015) koskien kirjastomäärärahoja.

Aloitteessa todetaan ”Kun valtuusto päätti uuden keskustakirjaston hankesuunnitelmasta, se edellytti, että samalla turvataan lähikirjastoverkko ja lähikirjastojen riittävät resurssit. Tämä edellyttää kaupunginkirjaston henkilöstön ja määrärahojen lisäämistä. Pienemmässä mitassa lisärahoitusta edellyttää myös 2016 valmistuva Maunulan uusi kirjasto.

Kirjastoissa on kyse ennen muuta ihmisten välisestä kommunikaatiosta. Olipa kyse perinteisestä kirjasta, lehdestä ja äänilevystä tai uusista digitaalisista informaatioteknologioista, tarvitaan monipuolista aineistovalikoimaan, hyviä tiloja sekä kirjasto- ja informaatioalan ammattitaitoisia työntekijöitä.

Keskustakirjaston valmistuessa tarvitaan lisää erityisesti henkilöstöä, mutta myös aineisto-, laite- ja kalustohankintoja.

Keskustakirjaston valmistuessa kaupunginkirjaston vuokra kulut kasvavat merkittävästi. Tämä lisäys tulee ottaa huomioon niin, että kaupunginkirjaston saa vuokrakuluihin vastaavan lisäyksen niin, että yhtään lähikirjastoa ei lopeteta. Kirjasto 10 ja Lasipalatsin tilat siirtyvät suunnitelman mukaisesti keskustakirjastoon.

Esitämme, että kaupunginkirjaston talousarvion raamiin ja taloussuunnitelmaan 2016–2018 kullekin vuodelle lisätään yksi miljoona euroa ja vuodelle 2018 lisäksi yksi miljoona euroa.”

Esittelijä

kirjastotoimen johtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite
PL 4700
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuuri@hel.fi

Käyntiosoite
Kalevankatu 6
Helsinki 00100
<http://www.hel.fi/kulttuuri>

Puhelin
+358 9 310 37012
Faksi
+358 9 310 37009

Y-tunnus

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno

12.05.2015

-
1	Yrjö Hakanen talousarvioaloite Kvsto 11.03.2015 asia 29
2	Allekirjoitettu, Yrjö Hakanen talousarvioaloite Kvsto 11.03.2015 asia 29

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.05.2015

§ 71

Kuvatallenteiden ja pelien hankintasopimuksen option käyttäminen

HEL 2015-005541 T 02 08 01 01

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti, että kuvatallenteiden ja pelien sopimustoimittajan sopimuksen optio otetaan käyttöön ja voimassaoloa jatketaan 1.6.2015 alkaen yhdellä (1) vuodella.

Esittelijä

kirjastotoimen johtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Virva Nousiainen-Hiiri, toimistopäällikkö, puhelin: 10 85401
virva.nousiainen-hiiri(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankinnat

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti kokouksessaan 11.10.2011 § 130 valita kuvatallenteiden ja pelien sopimustoimittajaksi osa-alueessa A (kuvatallenteet) BTJ Finland Oy:n ja Oy Tibo Trading Ab:n sekä valita sopimustoimittajaksi osa-alueessa B (pelit) BTJ Finland Oy:n. Hankinnan arvo sopimuskaudelle optioineen on n. 1,3 milj. euroa (alv. 0 %). BTJ Finland Oy osti Oy Tibo Trading Ab:n 2.3.2012 jonka vuoksi osa-alueen A (kuvatallenteet) hankintasopimus on ainoastaan BTJ Finland Oy:llä.

Kuvatallenteiden ja pelien hankinta tehtiin yhteistyössä Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupungeille sekä Kirkkonummen kunnalle. Hankinta oli jaettu kahteen osa-alueeseen A (kuva-tallenteet) ja B (pelit).

Sopimuskausi molemmissa osa-alueissa oli 3 vuotta 1.6.2012 alkaen. Sopimuskautta voidaan tilaajan niin halutessa molemmissa osa-alueissa pidentää yhdellä vuodella (optio).

Esittelijä

kirjastotoimen johtaja
Tuula Haavisto

12.05.2015

Lisätiedot

Virva Nousiainen-Hiiri, toimistopäällikkö, puhelin: 10 85401
virva.nousiainen-hiiri(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, hankinnat

§ 72

Kulttuurikeskus talousarvioehdotus 2016 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2016–2018

HEL 2015-000701 T 02 02 00

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti hyväksyä Helsingin kulttuurikeskuksen vuoden 2016 talousarvioehdotuksen ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2016–2018 liitteineen lähetettäväksi edelleen kaupunginhallituksen käsittelyyn. Vuoden 2016 talousarvioehdotus ja taloussuunnitelmaehdotus ja näihin sisältyvä henkilöstösuunnitelma on käsitelty henkilöstötoimikunnan kokouksessa 30.4.2015.

Lisäksi kulttuuri- ja kirjastolautakunta päättää oikeuttaa kulttuurijohtajan tekemään tarvittaessa vähäisiä muutoksia kulttuurikeskuksessa perittäviin maksuihin.

Hyväksyessään kulttuurikeskuksen osalta esityksen, lautakunta suosittaa että kaupunginhallitus huomioi kulttuurikeskuksen määrärahan tarpeen (yhteensä 300 000 euron lisätarve jakautuen tasan käyttötalouden ja avustusten kesken).

Käsittely

Vastaehdotus:

Juha-Pekka Väisänen: Esitän miljoona satatuhatta euroa lisää talousarvioon 2016 ja taloussuunnitelmaan 2017–2018 pohjaesitykseen seuraavasti; 700 000 euroa käyttötalouteen ja 300 000 euroa avustuksiin ja 100 000 euroa investointeihin.

Vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Vastaehdotus:

Sami Muttilainen: Hyväksyessään kulttuurikeskuksen osalta esityksen, lautakunta suosittaa että kaupunginhallitus huomioi kulttuurikeskuksen määrärahan tarpeen (yhteensä 300 000 euron lisätarve jakautuen tasan käyttötalouden ja avustusten kesken).

Kannattajat: Risto Kolanen

Lautakunta hyväksyi vastaehdotuksen yksimielisesti.

Eriävä mielipide:

12.05.2015

Juha-Pekka Väisänen:

Helsingin rahavarat ovat paisuneet ennätyselliseen yli tuhanteen miljoonaan euroon. Esittämäni lisäraha kulttuurille on vain 0,58 % Helsingin kaupungin viime vuoden 188,5 miljoonan euron puhtaasta voitosta. Kulttuuriin, taiteeseen tai kirjastoon sijoittamisen sijaan kaupungin johto on sijoittanut voitot pankkitileille ja erilaisiin rahoitusmarkkinainstrumentteihin. Kaupungin kulttuurin kehittämiseen ja uudistamiseen ei ilman kenttää tuntevia kulkelaisia olisi mitään uusia resursseja.

Kulttuurikeskuksen taloussuunnitelmaksi 2016 on saatava kaupunginhallituksen esittämän raamin yli lisärahaa, jolla voidaan mahdollistaa sivistysvaltiolle asetettavien kulttuuripalvelujen tuottaminen ja Helsinki mallin pitkäaikaisempi rakentaminen. Kulken talousarviossa on aikaisemmasta vahvistettava taiteilijoiden apurahoja, tanssitaiteen rahoitusta ja osallistuvaan budjetoinnin uusia kohteita.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Anna Mattila, yhteispalvelupäällikkö, puhelin: 310 29871
anna.mattila(a)hel.fi
Stuba Nikula, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000
stuba.nikula(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kulke vuoden 2016 talousarvioehdotus ja vuosien 2016-2018 taloussuunnitelmaehdotus
- 2 Kulke vuokraliite 2016
- 3 Kulke taksat 2016
- 4 Kulke irtain omaisuus 2016
- 5 Kulke henkilöstölaskelma 2016
- 6 Kulke tilankäyttöohjelma 2016
- 7 Kulke talousarviokirjan teksti 2016
- 8 Kulttuurikeskuksen selvitys ikäihmisten subventiokäytännöistä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päättää hyväksyä Helsingin kulttuurikeskuksen vuoden 2016 talousarvioehdotuksen ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2016–2018 liitteineen lähetettäväksi edelleen kaupunginhallituksen käsittelyyn. Vuoden 2016 talousarvioehdotus ja taloussuunnitelmaehdotus ja näihin sisältyvä

henkilöstösuunnitelma on käsitelty henkilöstötoimikunnan kokouksessa 30.4.2015.

Lisäksi kulttuuri- ja kirjastolautakunta päättää oikeuttaa kulttuurijohtajan tekemään tarvittaessa vähäisiä muutoksia kulttuurikeskuksessa perittäviin maksuihin.

Esittelijän perustelut

1. Viraston toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön muutosten vaikutukset 2016 talousarvioon

Kulttuurin toimintaympäristö muuttuu niin, että toimintaa on koko ajan enemmän. Syntyy uusia toimijoita ja vanhat kehittävät uusia toimintamuotoja. Tämä luo edelleen merkittävää painetta koko kulttuuritoimen rahoitukselle.

Kulttuurilla nähdään olevan myös hyvinvoinnillisia merkityksiä. Kulttuuri luo ja sen halutaan yhä enemmän luovan positiivista alueidentiteettiä ja toimivan hyvinvointi- ja terveyserojen tasaamisen välineenä. Myös tämä luo painetta muuttaa nykyisiä rakenteita.

Kolmas kulttuurin ominaispiirre on se, että toiminnan kasvu tapahtuu vanhan päälle ilman että vanhoista toiminnoista luovutaan.

Kulttuuripalveluiden tuottamisessa henkilöstön ja tilojen osuus on aina merkittävä osa kokonaiskustannuksesta. Molemmat kustannukset kasvavat ilman, että rahoitus kykenee asiaan reagoimaan.

Vuoden 2016 talousarvio on laadittu näiden hitaasti kulttuurialaa puristavien voimien vaikutuksessa.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2016–2018

Kulttuurikeskuksen toiminnan keskeinen ajatus on koko Helsingin ja kaikkien helsinkiläisten kulttuuripalveluiden turvaaminen. Kulttuurikeskus tukee laadukkaiden ja monimuotoisten taide- ja kulttuuripalvelujen saatavuutta eri puolella kaupunkia sijaitsevien omien toimipaikkojensa tarjonnan ja tuotantojen kautta sekä tukemalla avustuksilla taidelaitoksia, oppilaitoksia ja festivaaleja sekä muita alan toimijoita. Asukaslähtöinen, alueellinen kulttuuri- ja tapahtumatoiminta vahvistuu edelleen.

Kulttuuripalvelujen kysynnän ei arvioida vähentyvän suunnitelmakaudella, vaikka kilpailu ihmisten vapaa-ajasta tunnistetaan. Kilpailua on odotettavissa myös kulttuurikeskusten

12.05.2015

tilavuokrauksessa. Salikapasiteetin kasvu ainakin suunnitelmien tasolla jatkuu, mutta harjoitus- ja työtilojen suunnitteleminen on vähäisempää.

Kulttuurikeskuksen toimipaikoilla on omat erityistehtävänsä sekä sisältönsä puolesta (Annantalo, Caisa, Savoy-teatteri) että kaikille ikäryhmille kohdennettavana alueellisena palvelutarjontana (Stoa, Vuotalo, Kanneltalo, Malmitalo). Kaupungin tukemat kulttuuripalvelut ovat lähtökohtaisesti taloudellisesti ja alueellisesti kaikkien saavutettavissa.

Taiteen tuottamisessa on selkeä suuntaus kohti yhteistuotantoja ja monitoimijaisia tuotantomalleja. Asukaslähtöinen, alueellinen kulttuuri- ja tapahtumatoiminta on koko ajan voimistunut. Sen tukemiseen pyritään luomaan rakenteita myös kaupunginkanslian asukasyhteistyön yksikön kanssa.

Kulttuurikeskus käynnistää vuonna 2016 alueellista eriarvoistumista ehkäisevän Helsingin mallin pilotoinnin.

Asukkaita ja taidelaitoksia yhteistyöhön osallistavan mallin pariin pyritään innostamaan helsinkiläisiä kulttuuri- ja taidelaitoksia ja vapaita ryhmiä, asukkaita, kaupungin omia kulttuuritoimijoita sekä muita hallintokuntia. Alueiden ja niiden asukkaiden eriarvoistumiskehitystä pyritään vähentämään myös monin kaupunkiyhteisin projektein, joista tärkein on tällä hetkellä Lähiöprojekti.

Kulttuurikeskuksen monikulttuurisuusstrategia on päivitetty ja sitä aletaan toteuttaa 2016 aikana. Tämä vaikuttaa tilatarpeeseen ja muuttaa toiminnan sisällöllisiä ja alueellisia painotuksia. Tarjonnassa tulee muutostekijänä ottaa huomioon kasvava väestö, maahanmuuttajien lisääntyvä osuus (2030 yli 20 %), väestön ikääntyminen sekä asuinalueiden lisääntyneet erot hyvinvoinnissa. Viimeksi mainittu näkyy tietyillä alueilla lasten ja nuorten keskiarvoa pienempänä osallistumisena harrastuksiin, taiteen perusopetukseen ja muuhun kulttuuritoimintaan.

Kulttuurikeskuksen yhteistyötä muiden hallintokuntien kanssa kehitetään edelleen. Väestön ikääntyessä vanhustyön merkitys kasvaa. Tässä työssä keskeinen yhteistyökumppani on sosiaali- ja terveysvirasto. Kulttuurinen nuorisotyö on keskeinen osa nuorisosoasiankeskuksen toimintaa ja sillä on syvin asiantuntemus tämän kohderyhmän kanssa toimimisesta. Kulttuurikeskuksen nuorisolle suunnattuja palveluita – kuten Operaatio Pulssi ja Kulttuurisissit – arvioidaan yhdessä muiden kulttuurihallintokuntien ja nuorisosoasiankeskuksen kanssa. Yhteistyöllä varhaiskasvatusvirastoon kanssa pyritään lisäämään sekä taiteen käyttöä kasvatuksen osana että lapsiryhmien vierailuja keskustan taidelaitoksissa.

Kulttuurin vaikuttavuus lasketaan usein elinkeinopoliittisin mittarein. Kaupunkimatkailun ja kaupungin kiinnostavuuden kehittäminen on osaltaan myös kulttuurikeskuksen vastuulla. Tässä työssä keskeinen asiantuntemus on elinkeino-osastolla, mutta työtä tulee tehdä kootusti kaikkien kulttuurin hallintokuntien ja konsernitoimijoiden kanssa.

Kulttuurikeskuksen omia palveluja kehitetään ottaen huomioon palvelujen käyttäjien tarpeet. Palvelujen määrittelyyn ja mitoitukseen samoin kuin alueelliseen tarjontaan kiinnitetään edelleen huomiota.

Kulttuurin alalla monen taidelajin kehittyminen tapahtuu askelittain, jolloin myös tilan ja siten tuen tarve muuttuu. Helsingissä on useita kulttuurisia kiinteistösuunnitelmia, joiden kehittyminen hanketasolla vuosina 2016–2018 on vielä osin epäselvää.

Kilpailuttaminen

Kulttuurikeskus käyttää hankintakeskuksen kilpailuttamia puitesopimuksia aina kun se on mahdollista. Hankintalain mukaisen hankintarajan ylittävät hankinnat suunnitellaan ja toteutetaan keskitetysti. Hankintojen kilpailutuksessa käytetään Hankintakeskuksen osaamista apuna. Vuonna 2012 yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa on laadittu hankintasuunnitelma. Viraston hankintaohjetta päivitetään parhaillaan.

Riskien hallinta

Toiminnan riskianalyysit on toteutettu kulttuurikeskuksen kaikissa toimipaikoissa. Virastotasoinen riskianalyysi laaditaan vuoden 2016 aikana.

2. Kaupungin strategiaohjelma viraston toiminnassa

Strategiaohjelman toteutuminen viraston toiminnassa

Kaupungin visiossa korostetaan asukkaiden yhteisöllisyyttä ja pääkaupunkia, jossa palvelut toimivat ja päätöksenteko on avointa ja jossa tiede, taide ja luovuus kukoistavat. Kulttuurikeskuksen toimiala on kaupungin vision ytimessä. Kulttuurikeskus toteuttaa toiminnassaan kaupungin strategiaa siitä johdettujen kymmenen painoalueen avulla. Virasto toimii kaupungin arvojen ja eettisten periaatteiden mukaisesti. Kulttuuri tuottaa yksilön ja yhteiskunnan tasolla hyvinvointia, kansalaisuutta ja elinvoimaa.

Kulttuurikeskuksen strategiasta johdetut painopisteet ovat:

1. Alueellisia kulttuurikeskuksia avataan lähiympäristöön niin, että ne tarjoavat ryhmille ja alueellisille nykyistä enemmän mahdollisuuksia

paikallisten aloitteiden ja tapahtumien toteuttamiseen. Kulttuurikeskuksen tavoitteena on tarjota jatkossa sopimuksen mukaan veloituksetta käyttämättä jääviä tila-aikoja alle 25-vuotiaiden nuorten kulttuuriseen harrastustoimintaan, Tanssin taloa pohjustavaan tanssin harjoituskäyttöön sekä Helsingin mallin mukaisille projekteille. Lisäksi tavoitteena on yhteisen näkyvyyden, tietoisuuden ja tunnettuuden lisääminen kaupunkilaisten keskuudessa. Toimipaikkojen profiilien kirkastamista jatketaan.

2. Koululaisten pääsyä kulttuuripalveluihin helpotetaan. Keskeisiä välineitä ovat Annantalon sekä alueellisten kulttuurikeskusten antama taideopetus osana koulupäivää, kulttuurikeskuksen eri toimipaikkojen tuottamat vapaa-ajan lasten taide- ja harrastuskurssit suomeksi, ruotsiksi ja monikielisesti sekä koulujen kulttuurisuunnitelma, joka tarjoaa välineitä koulujen ja kaupungin kulttuuritarjonnan kohtaamiseen. Avustusjärjestelmän kautta tuettava taiteen perusopetusjärjestelmä täydentää palveluita.

3. Taide- ja kulttuuriopetuksessa korostetaan asiakasnäkökulmaa, laatua ja taidelähtöisyyttä. Palvelujen kokonaisuuksiin ja mitoitukseen kiinnitetään huomiota. Oma toimintaa, sen laajuutta ja toteuttamistapaa tarkastellaan suhteessa muuhun taideopetuskenttään.

4. Kulttuuripalvelujen saatavuutta edistetään sekä kehittämällä sähköisiä palveluita että viemällä palveluita erilaisiin kaupunkitiloihin. Kulttuurikeskus jatkaa sähköisen tilavarausjärjestelmän kehittämistä, parantaa sähköistä avustusten hakujärjestelmää asiakaslähtöisesti ja hyödyntää tietotekniikkaa eri tavoin. Kulttuuripalveluita viedään kaupunkitiloihin tukemalla taiteen ja kulttuurin kentän hankkeita tavanomaisten esityspaikkojen ulkopuolella ja tukemalla erilaisia taiteen kentän aloitteita.

5. Helsinkiläisten halu rakentaa asukas- ja kaupunginosaidentiteettiään yhteisöllisen kaupunkikulttuurisen aktiivisuuden kautta on positiivinen suuntaus, jota virasto tukee monin eri tavoin. Varsinkin asukastalotyön edellytysten varmistamisessa tarvitaan usean hallintokunnan yhteistyötä. Myös Helsingin malli tukee tätä tavoitetta.

6. Tanssitaiteen näkyvyyttä ja toimintaedellytyksiä parannetaan yhteistyössä alan toimijoiden kanssa, mahdollisesti myös Tanssin talo -hanketta edistämällä. Kulttuurikeskus jatkaa hankkeen toteuttamisedellytysten selvittämistä ja asteittaista tukemista eri osapuolten kanssa. Kustannuksiin ei ole varauduttu talousarviota tehtäessä.

7. Kulttuurin avustusjärjestelmää uudistetaan muuttuvan kentän tarpeisiin. Virasto keskittyy laadun, luovuuden ja uudistuvan kulttuuri- ja

12.05.2015

taidekentän tukemiseen. Avustamisessa tavoitellaan vaikuttavuutta ja yhteisvaikutuksia koko kulttuurikentän kanssa. Samalla kehitetään viraston asiantuntijaroolia, avustuskriteerien johdonmukaisuutta, hakuprosesseja ja avustusviestintää sekä avustustoiminnan ja -viestinnän läpinäkyvyyttä. Taiteen näkymistä kaupunkiympäristössä vahvistetaan uudistettujen prosenttiperiaatteiden myötä. Kulttuurikeskus toimii rakennusaikaisten kulttuuriprojektien asiantuntijana.

8. Virasto kehittää osaltaan kaupungin tapahtumamyönteisyyttä yhteistyöllä Helsingin Markkinointi Oy:n (entisen tapahtumayksikön) kanssa. Näin varmistetaan, että toimipaikkojen osaaminen sekä tapahtumien tekijöinä että muiden tekijöiden tukijoina on ajan tasalla. Viraston toimipaikkojen merkitys varsinkin alueellisten kaupunkitapahtumien edistäjinä on kasvanut.

9. Kaupungin kulttuuripoliittinen kokonaisnäkemys on osin hajallaan. Kulttuurikeskuksella on oman palvelutuotannon sekä avustustoiminnan ja molempiin liittyvien verkostojen vuoksi erityinen rooli toimia kokonaisuuden asiantuntijana.

10. Kulttuurikeskuksen ja erityisesti Caisan roolia ja tehtäväkenttää nyky-Helsingissä päivitetään. Helsinkiä kansainvälisenä kulttuurikaupunkina vahvistetaan, kun viraston monikulttuurinen kulttuurityö uudistuu 2016 alkaen. Vuodenvaihteessa 2017–2018 edessä mahdollinen muutto uusiin tiloihin. Keväällä 2016 on tarkoitus tehdä helsinkiläisen kulttuurikentän vierailu Pekingiin. Vierailun tarkoitus on lisätä kulttuurivientiä, antaa helsinkiläisille toimijoille uusia näkemyksiä sekä toimia Helsingin ja Suomen pitkäaikaisten Kiina-suhteiden vahvistajana.

Viraston henkilöstösuunnitelma 2016–2018

Työntekijöiden saatavuus on viraston toimialalla erittäin hyvä. Kulttuuri on alana vetovoimainen ja alan koulutustarjonta on runsasta ja työllistyminen haasteellista. Kulttuurikeskuksessa työskentelee tällä hetkellä 97 vakituista henkilöä. Kulttuurikeskuksen henkilöstöstä kolme saavuttaa budjettivuonna 2016 eläkkeen alaikärajan (64 vuotta). Vuosina 2017–2018 eläkkeelle siirtymisen alaikärajan saavuttaa kaksi henkilöä. Siirtymistä ei voida tarkkaan ennakoida, koska työntekijällä on oikeus jatkaa työntekeä 68- vuotiaaksi. Kaikki tehtävät täytetään, koska ne ovat oleellisia palvelutuotannon kannalta. Joidenkin tehtävien nimikkeitä saatetaan muuttaa. Vakituinen henkilöstö vastaa viraston perustehtävän suorittamisesta budjettiraamin sisällä. Mahdolliset uusien toimintamuotojen pilotoinnit ja nykyisten laajennukset tai jatkamiset tehdään joko ulkopuolisella projektirahoituksella ja -

henkilöstöllä tai nykyisiä tehtäviä vähentämällä. Tilapäisen henkilöstön avulla on hoidettu lipunmyynnin vakinaisuusteista tehtävää. Tämän tehtävän hoitamista varten haetaan yhtä uutta lipunmyyjän vakanssia.

Viraston tilankäyttösuunnitelma 2016-2025

Virastolla on toimintaa kymmenessä eri toimitilassa. Näistä yksi on toimistona ja yhdeksän palvelutuotannossa. Palveluita tarjoavat: Annantalo, Eläintarhan huvila, Harakan saari, Caisa, Kanneltalo, Malmitalo, Savoy-teatteri, Stoa ja Vuotalo. Kulttuurikeskus ei esitä suunnitelmakaudella oman palvelutuotannon tilojen lisäämistä. Helsingin uudisrakentamisen hankealueiden kulttuuritarjonta varmistetaan avustustoimintaa suuntaamalla. Kansainvälisen kulttuurikeskus Caisan vuokrasopimus umpeutuu keväällä 2018. Caisan nykyiset tilat eivät optimaalisesti sovellu toimintaan eivätkä ne ole kaupungin omistuksessa. Uutta ratkaisua suunnitellaan ensisijaisesti toiminnallisen tarpeiden kautta, mitkä vaikuttavat tilakysymykseen. Tilakysymystä on jo alettu selvittää yhdessä tilakeskuksen kanssa.

Merkittävä osa viraston toimintaa on helsinkiläisen kulttuuri- ja taidekentän tukeminen. Monen toimijan suunnitelmissa on muutoksia tilakysymyksiin. Näillä ei ole suoraa vaikutusta viraston tilankäyttöön, mutta ne aiheuttavat paineita avustusbudjettiin. Suurimpia näistä suunnitelmista ovat Tanssin talo ja purettavan Nosturin aiheuttama Elmun tilakysymys.

Talousarvion vaikutus strategiaohjelman talousmittarien edistämiseen

Kulttuurin panostukset näkyvät yhteiskunnassa viiveellä, mutta pitkään. On vaikea osoittaa sellaisia vaikuttavuuteen liittyviä suoria tuottopanossuhteita, jotka näkyisivät talousmittareissa. Kulttuuriset panostukset aiheuttavat pitkäaikaisia kerrannaisvaikutuksia. Kulttuuri ja suvaitsevaisuus ovat merkittävässä roolissa luovan liiketoiminnan kehittämisessä. Luovien alojen yrittäjyys nähdään useissa selvityksissä ja kansainvälisissä vertailuissa yhtenä suurten kaupunkien tulevaisuuden merkittävistä turvaajista. Hyvinvoiva helsinkiläinen on viraston toiminnan kokonaisvaltainen tavoite. Erityiskohderyhminä ovat sekä maahanmuuttajat että ikäihmiset. Toiminnan arviointi kulttuurisessa nuorisotyössä aloitetaan.

Elinvoimaisen Helsingin tavoitteita edistetään tukemalla sekä keskustan kulttuurisia avaintoimintoja että kaupunkikulttuurista toimintaa koko Helsingin alueella. Suuri osa työstä tehdään avustusten tai kumppanuuksien kautta, jolloin myös yrityssektori saadaan osalliseksi palvelutuotannosta ja -kehittämisestä. Työnjaon rajapinta ja tavoitteet elinkeino-osaston kaupunkimarkkinoinnin, kilpailukyvyn

kehittämisyksikön ja Helsingin markkinoinnin kanssa kirkastetaan päällekkäisyyksien välttämiseksi.

Toimivaa Helsinkiä rakennetaan kulttuurin keinoin varsinkin kohdennetulla, asukkaita osallistavalla, Helsingin malliksi nimetyllä aluetyöllä. Tavoitteena on pitkällä tähtäimellä saada kaikki hallintokunnat, helsinkiläiset taidelaitokset ja taiteen vapaa kenttä mukaan kehittämään kulttuuritoimintaa alueilla ja omissa toimintaympäristöissään. Avustustoiminnassa kehitetään tuen käyttöä alueellisesta näkökulmasta, jotta voidaan varmistua siitä, että myös uudisrakennusalueiden kulttuuritarjonta on kattavaa.

3. Tietotekniikan hyödyntäminen ja sähköinen asiointi

Tietotekniikkaohjelman toteuttaminen

Kulttuurikeskus noudattaa Helsingin kaupungin tietotekniikkaohjelmaa ja toimii kaupungin tietotekniikkayksikön ohjeiden mukaan. Kulttuurikeskus kehittää tietoteknisiä palvelujaan ja tarjoaa käyttäjille tarvittavaa tukea ja opastusta. Käytössä ovat kaikki taloushallintopalvelun tarjoamat järjestelmät ja kulttuurikeskus osallistuu hel.fi-portaalin kehittämiseen. Virasto toimii aktiivisesti tapahtumatietojen avoimen rajapinnan projektissa.

Sähköisen asioinnin kehittämishankkeet

Viraston omia ja kaupungin yhteisiä sähköisiä asiointipalveluja kehitetään edelleen. Avustusten sähköisen hakemisen kaupunkiyhteisen tietojärjestelmän kehittäminen on tärkeää, sillä nykyinen järjestelmä ei kaikilta osin toteuta sujuvan asioinnin periaatteita. Sosiaalisen median, sähköisen tiedottamisen ja verkkopalvelujen käyttöä edistetään. Virasto ottaa käyttöön sähköisiä tilavarauspalveluja. Viraston oma toiminnanohjausjärjestelmä Elis tulee uusittavaksi tarkasteluvälin lopulla.

4. Talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Kulttuurikeskuksen sitovat toiminnalliset tavoitteet ovat taide- ja kulttuuriopetuksen osalta opetustuntien määrä ja kulttuuritoiminnan osalta esitysten lukumäärä saleissa. Esitysten lukumäärätavoite on 1 200 ja sitä seurataan seuraavissa tiloissa: Stoa ja Malmitalon kaksi salia sekä Vuotalon, Kanneltalon, Annantalon ja Caisan salit.

Opetustuntien määrällinen tavoite on 12 000.

Savoy-teatteri ja siihen kuuluva Espan lava ovat nettobudjetoitu yksikkö. Yksikön sitova toiminnallinen tavoite on järjestettävien esitysten lukumäärä. Vuonna 2016 tilaisuuksia on tavoitteena järjestää yhteensä 320.

Muut toiminnalliset tavoitteet

Kulttuurikeskus uudistaa sitovat tavoitteensa vuoden 2017 talousarvioehdotuksen laatimisen yhteydessä ja luo tällöin uudenlaisen tavan sitovien tavoitteiden määrittelyyn ja arviointiin. Tavoitteena on tarkastuslautakunnan ohjeiden mukaisesti tavoitteiden voimakas yhteys strategiaohjelmaan sekä niiden ainakin osittainen vuosittainen vaihtuvuus.

Kulttuurikeskus ja Varhaiskasvatusvirasto ehdottavat seuraavaa yhteistä tavoitetta vuodelle 2016: Varhaiskasvatusviraston ja Helsingin kulttuurikeskuksen yhteistyöhankeessa "Snadeille artsumpi Stadi" luodaan yhdessä lasten kanssa uusia kulttuuri- ja taidekasvatuksen toimintamalleja sovituissa päiväkodeissa ja leikkipuistoissa.

Mittari: Osahankkeet (5-8 kpl) on toteutettu ja arvioitu varhaiskasvatusviraston ja Helsingin kulttuurikeskuksen yhteistyönä.

Muut ei-sitovat toiminnalliset tavoitteet on esitetty liitteessä 1 (sivut 3 ja 5).

Energiatehokkuutta ja ympäristöä koskevat tavoitteet

Kulttuurikeskus laatii vuosittain ympäristöraportin. Energian säästö on keskeinen tavoite kaikessa toiminnassa. Sähköisen viestinnän osuutta lisätään kehittämällä viraston sähköisiä viestintäpalveluita. Myös avustusten hakulomakkeet toimivat sähköisesti. Vuokralaisilta, kaupungin avustuksen saajilta sekä kaupunkitapahtumien järjestäjiltä edellytetään jätteiden lajittelua sekä kestävän kehityksen periaatteella tuotettujen astioiden käyttöä. Merkittävin energiankulutuksen osa on tilojen energiatehokkuus. Ilmanvaihdon ja lämmityksen edustaessa kulutuksesta noin kahta kolmasosaa on näihin kulutuseriin voitava vaikuttaa yhdessä tilakeskuksen kanssa säätötekniikan ja käyttökoulutuksen ollessa keskeiset ratkaisuvälineet. Olisi tärkeää luoda malleja, joissa aiheutettu kulutuksen lasku olisi myös tilan käyttäjälle taloudellisesti palkitsevaa. Omalla toiminnalla voidaan vaikuttaa vain sähkön arkikulutukseen. Tätä työtä on tehty ja tehdään edelleen mm. esitystekniikan hankintoja suunniteltaessa.

Määrä ja taloustavoitteet

12.05.2015

Talousarvioehdotuksen mukaiset kulttuurikeskuksen menot asukasta kohden ovat 50,3 euroa (2015 50,6 euroa). Menot sisältävät käyttötalouden ja avustukset ilman Suomen Kansallisoopperan ja Helsingin Kaupunginteatterin tukia. Viraston tuottavuutta on vuodesta 2012 alkaen mitattu tuottavuusmatriisin avulla. Vuodelle 2016 tuottavuustavoitteena on 116 (2015 tavoite oli 100).

Tuottavuuden toteutuminen 2014–2018

Toimipaikkarakenteen arvioinnin yhteydessä on tehty linjaus, ettei nykyisenkaltaisia, kaupungin yksinomaisella vastuulla olevia kulttuuritaloja enää rakenneta. Nykyisten toimipaikkojen toimintaedellytykset turvataan. Tämän lisäksi kehitetään avustusjärjestelmää, joka on joustava ja tehokas väline muuttuvan ja kehittyvän taiteen ja kulttuurin kentän tukemiseen. Tärkein tuottavuuden lisääjä ei välttämättä ole viraston oma toiminta vaan toiminta suhteessa muihin hallintokuntiin. Päällekkäisyyttä voidaan poistaa ja osaoptimointia purkaa, kun tehdään laajempia selvityksiä tuotetuista palveluista ja sovitaan hallintokuntarajat ylittäen, millä hallintokunnalla on päävastuu palvelun suunnittelusta ja tuottamisesta.

Kulttuurikeskuksen tuottavuutta edistäviä toimenpiteitä ovat muun hankintatoiminnan kehittäminen, energiatehokkuuden parantaminen, sekä järjestelmien ja prosessien kehittäminen. Tuottavuuden parantamiseksi tavoitellaan myös lyhytaikaisten sairauspoissaolojen vähentämistä yhdellä päivällä / henkilö. Lisäksi henkilöstön osaamiseen panostetaan lisäämällä koulutusta. Hankintatoimen prosesseja kehitetään yhteisten toimintamallien ja ohjeistuksien tarkennuksilla. Energiatehokkuuteen kiinnitetään huomiota kalustohankinnoissa sekä seuraamalla jätemääriä että pienentämällä paperin kulutusta toimistokäytössä. Palvelujen tuottamisen ja tukitoimintojen prosessit kuvataan. Päällekkäiset toiminnot puretaan ja näin varmistetaan resurssien oikea käyttö. Tietojärjestelmien osalta nykyinen toiminnanohjausjärjestelmä päivitettiin uudella versiolla, joka mahdollistaa entistä joustavamman tuotannon ohjauksen ja johtamisen. Kustannussäästöjä tavoitellaan myös lisäämällä ostolaskujen muuttamista verkkolaskuiksi. Näin vähenee sekä hallinnollinen työmäärä että paperin kulutus ja paperiarkistoinnin tarve.

Esimiestyöhön panostamalla virasto pyrkii yhtenäistämään toimintatapojaan. Tämän toivotaan vaikuttavan työhyvinvointiin ja osaltaan laskevan sairauspoissaoloja. Tuottavuuden parantaminen on osa jatkuvaa toimintaa.

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2014–2018

Kulttuurikeskuksen tilat pyritään saamaan aktiivisempaan hyötykäyttöön keskuksen toimintakausien ulkopuolella. Tarkastelukauden lopulla tulee päätettäväksi kansainvälinen kulttuurikeskus Caisan tilasta.

5. Talousarvioehdotus vuodelle 2016

Kulttuurikeskuksen ja avustusten käyttömenojen raamiksi vuodelle 2016 on vahvistettu 31 761 000 euroa, mikä on 300 000 euroa enemmän kuin vuoden 2015 talousarvio. Tällä määrärahalisäyksellä kulttuurikeskus varautuu 110 000 eurolla kustannustason nousuun (+1,7 %), aluetalojen toiminnan kehittämiseen 20 000 eurolla ja käynnissä olevien projektien jatkamiseen 70 000 eurolla. Avustuksiin on kohdennettu 100 000 euroa yhteisöjen tukemiseen, mm. Helsingin mallin mukaiseen toimintaan sekä myöntämällä kohde- ja kaupunki kulttuuriavustuksia.

Tulojen osalta raamiksi on vahvistettu 1 220 000 euroa, mikä vastaa vuoden 2015 talousarviota.

Virasto esittää raamin menojen ja tulojen (suluissa muutos verrattuna vuoden 2015 talousarvioon) jakautuvan seuraavasti:

Käyttötalouden (41701) menoiksi esitetään 13 399 000 euroa (+200 000 euroa) ja Savoy-yksikön (41702) menoiksi 1 391 000 euroa (+0 euroa). Käyttötalouden (41701) tuloiksi esitetään 712 000 euroa ja Savoy-yksikön (41702) tuloiksi 508 000 euroa.

Avustuspuolen menoiksi esitetään yhteisöjen tukemiseen (41703) 12 813 000 euroa (+100 000 euroa) ja teatterilain piiriin kuuluville teattereille (41704) esitetään menoiksi 4 158 000 euroa (+0 euroa).

Kulttuurikeskus esittää edelleen, että avustusten talousarviotilit 41703 ja 41704 yhdistettäisiin yhdeksi talousarviotiliksi.

Tulot ja ulkopuolinen rahoitus

Kulttuurikeskuksen maksut ja taksat on esitetty tämän asian liitteenä (liite 3). Tasoa on päivitetty kohdennetusti. Kulttuurikeskus uudistaa Harakan saaren taiteilijatalon ateljeiden vuokrausperiaatteita. Kulttuurikeskuksella on Harakan saaren taiteilijatalossa vuokralla 30 taiteilijaa. Taloa profiloidaan erityisesti kuvataiteilijoiden ja käsityöläistaiteilijoiden työtilana. Harakan taiteilijatalon vuokralaiskanta on pysynyt pitkään suhteellisen muuttumattomana. Monet talon taiteilijoista ovat olleet talossa työhuoneen vuokralaisena nykymuotoisen ateljeetoiminnan alusta vuodesta 1989 saakka. Harakan taiteilijatalon työhuoneiden vuokrasopimukset muutetaan

12.05.2015

porrastetusti määräaikaiksi vuoden 2016 aikana. Tavoitteena on edelleen huomioida saaren taiteilijayhteisön erityislunne.

Kulttuurikeskuksen talousarvioon (talousarviokohta 4 17 01) esitetään ulkopuoliseen rahoitukseen merkittäväksi edellisten vuosien mukaisesti 80 000 euroa (OKM Lastenkulttuuriverkosto Taikalamppu).

Kulttuuritoimen irtaimen omaisuuden perushankinta (8 09 20) vuosille 2016–2020

Kulttuurikeskuksen raamin mukainen investointimääräraha vuodelle 2016 on 517 000 euroa. Tähän summaan sisältyy varausta kulttuurikeskus Caisan muuttoa varten, muilta osin kulttuurikeskuksen investointimääräraha on 306 000 euroa, kuten vuonna 2015.

Investointimäärärahoista tietotekniikkahankintojen osuus on 50 000 euroa, toimipaikkojen kalustaminen ja viestintä 126 000 euroa sekä esitystekniikan perushankinnat 130 000 euroa.

Taloussuunnitelmavuosille 2016–2020 esitetään irtaimen omaisuuden hankintoihin määrärahoja seuraavasti:

2016: 517 000 euroa (varaus: Caisan mahdollinen muutto ja siihen liittyvät hankinnat)

2017: 400 000 euroa

2018: 700 000 euroa (varaus: Caisan It-hankinnat)

2019: 660 000 euroa (varaus toiminnanohjausjärjestelmän uudistamiseksi)

2020: 420 000 euroa

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Anna Mattila, yhteispalvelupäällikkö, puhelin: 310 29871
anna.mattila(a)hel.fi
Stuba Nikula, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000
stuba.nikula(a)hel.fi

Liitteet

1	Kulke vuoden 2016 talousarvioehdotus ja vuosien 2016-2018 taloussuunnitelmaehdotus
2	Kulke vuokraliite 2016
3	Kulke taksat 2016
4	Kulke irtain omaisuus 2016
5	Kulke henkilöstölaskelma 2016

12.05.2015

-
6	Kulke tilankäyttöohjelma 2016
7	Kulke talousarviokirjan teksti 2016
8	Kulttuurikeskuksen selvitys ikäihmisten subventiokäytännöistä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Talous- ja suunnitteluosasto

12.05.2015

§ 73

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto arviointikertomuksesta 2014

HEL 2015-003750 T 00 03 00

Lausunto

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antoi tarkastuslautakunnalle arviointikertomuksen kohdista 1.5, 1.6, 2.2–2.4 ja 4.3.2. seuraavan lausunnon

Arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten vaikutusten arviointi (kohta 1.5.)

Arviointikertomuksessa todetaan, että lauta- ja johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

Arviointikertomuksessa todetaan, että lauta- ja johtokuntien tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ryhtyvät toimenpiteisiin arviointikertomuksessa esitettyjen suositusten johdosta.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta katsoo, että tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota tärkeisiin kehittämiskohtiin ja että lautakunta seuraa tässä lausunnossa esitettyjen toimenpiteiden toteutumista.

Tilivelvollisten velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tilintarkastusten suositusten johdosta (kohta 1.6)

kaupunginkanslian tulee yhteistyössä Taloushallintopalvelu-liikelaitoksen kanssa ryhtyä pikaisesti toimenpiteisiin Laske-järjestelmän saattamiseksi asianmukaiseen toimintakuntoon niin, että manuaalivaiheista päästään eroon, eikä organisaatiomuutosten yhteydessä lakanneille virastoille ole mahdollista kirjata tapahtumia.

johtavien viranhaltijoiden (tilivelvollisten) tulee valvoa, että virastojen ja liikelaitosten hankinnoissa ja päätöksenteossa noudatetaan hankintalain ja hallintolain edellyttämiä muotosäännöksiä tilintarkastajan suositusten mukaisesti.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurikeskus käyttää hankintakeskuksen kilpailuttamia puitesopimuksia aina kun se on mahdollista. Hankintalain mukaisen hankintarajan ylittävät hankinnat suunnitellaan ja toteutetaan keskitetysti. Hankintojen kilpailutuksessa käytetään Hankintakeskuksen osaamista apuna. Vuonna 2012 on laadittu myös pienhankintoihin ulottuva viraston oma hankintaohje pohjautuen harmaan talouden ohjeistukseen. Viraston hankintaohjetta

12.05.2015

päivitetään parhaillaan. Lisäksi yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa on laadittu hankintasuunnitelma.

Kaupunginkirjasto noudattaa Helsingin kaupungin strategiaohjelmaa ja hankintastrategiaa sekä muuta kaupungilta saatua ohjeistusta hankinnoissaan. Lisäksi kaupunginkirjastolla on omaa ohjeistusta. Kirjasto tekee yhteistyötä kaupungin hankintakeskuksen kanssa hankintojen yhteydessä sekä pyytää asiantuntija-apua erilliskysymyksissä.

Tavoitteiden toteutuminen strategian osa-alueittain (kohta 2.2.)

virastojen ja liikelaitosten tulee talousarvioehdotusta laatiessaan ottaa huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet siten, että sitovat toiminnalliset tavoitteet ohjaavat toimintaa strategiaohjelman suuntaan. Lauta- ja johtokuntien tulee talousarvioehdotuksen hyväksyessään varmistaa, että näin on toimittu.

kaupunginkanslian tulee talousarvioprosessin yhteydessä varmistaa, että hallintokunta on sitovia toiminnallisia tavoitteita asettaessaan ottanut huomioon kaupungin strategiaohjelman linjaukset ja toimenpiteet.

hallintokuntien tulee hyödyntää sitovien toiminnallisten tavoitteiden asettamisessa strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toimenpiteitä.

kaupunginhallituksen tulee strategiaohjelman seurannan yhteydessä varmistua siitä, että kaikkia strategiaohjelman osa-alueita kehitetään tasapuolisesti.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurikeskus noudattaa talousarvioehdotusta tehdessään kaupungin antamia talousarvio-ohjeita. Talousarvion rakenne on muutettu vastaamaan valtuuston strategiaohjelman jakoa. Virasto on lisäksi valinnut valtuustostrategiasta juontuvat asukaslähtöiset kehittämiskohteet, joissa painottuvat yhteisöllisen ja tapahtumallisen kaupungin kehittäminen, alueellisten kulttuuritalojen aiempaa aktiivisempi vuoropuhelu paikallisyhteisön kanssa, avustusjärjestelmän kehittäminen aiempaan joustavammaksi, kansanvälisen kulttuurikaupunkikehityksen tukeminen sekä taideopetus ja koulujen ja kulttuurilaitosten välinen yhteistyö.

Vuoden 2016 talousarvion viraston sitovat toiminnalliset tavoitteet ovat kulttuuri-toiminnan osalta esitysten lukumäärä saleissa sekä taide- ja kulttuuriopetuksen osalta opetustuntien määrä. Näiden asettamisen keskeisenä perusteluna on ollut se, että niillä on suora ohjausvaikutus käytettävissä oleviin resursseihin.

12.05.2015

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota oleelliseen asiaan ja kulttuurikeskus on käynnistänyt prosessin sitovien toiminnallisten tavoitteiden uudistamiseksi tarkastuslautakunnan esittämällä tavalla. Lautakunta seuraa, että nämä tavoitteet uudistetaan vuoden 2017 talousarvion valmistelun yhteydessä. Tämän työn yhteydessä arvioidaan myös muut viraston tavoitteet ja tehdään tarvittavat päivitykset.

Kaupunginkirjasto on parhaillaan päivittämässä strategiaansa. Strategiapäivitystyön linjauksessa on huomioitu kaupungin strategiaohjelman painopisteet ja toimintaa ohjaavat linjaukset.

Lautakunta toteaa edelleen, että uusia sitovia toiminnallisia tavoitteita asetettaessa asia tulee valmistella organisaatiossa läpäisevästi niin, että uusiin tavoitteisiin sitoudutaan. Uudistettavien tavoitteiden tulee hyödyntää strategiaohjelman ja sitä toteuttavien toimenpideohjelmien toteuttamista.

Dokumentoinnin puutteet (kohta 2.3)

hallintokuntien mukaan lukien kulttuurikeskus tulee tallentaa tilinpäätöstyötilaan tilinpäätösohjeistuksen mukaisesti sellaiset dokumentit, joiden perusteella sitovien tavoitteiden toteutuminen voidaan varmentaa kaikkien tavoitteiden osalta..

kulttuurikeskuksen tulee kehittää toiminnanohjausjärjestelmänsä ja sen käyttöä siten, että järjestelmästä saadaan suoritettietojen osalta luotettavaa tietoa.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurikeskuksen Elis-toiminnanohjausjärjestelmän käyttöä on kehitetty siten, että vuoden 2015 suoritettiedot saadaan järjestelmästä luotettavasti. 1. neljänneksen ennustetiedot on otettu suoraan toiminnanohjausjärjestelmästä.

Kaupunginkirjasto vie jatkossa tilinpäätöstyötilaan nykyistä laajemman dokumentaation sitovien tavoitteiden toteutumisesta.

Havaintoja tavoitteiden luotettavuudesta (kohta 2.4.)

kaupunginkirjaston, kaupunginmuseon, kaupunginorkesterin, Korkeasaaren eläintarhan, kulttuurikeskuksen, Taidemuseon, tietokeskuksen ja työväenopistojen tulee harkita mahdollisuuksia kehittää sitovia toiminnallisia tavoitteita laadullisemmiksi.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurikeskuksen sitovien toiminnallisten tavoitteiden uudelleen arviointi on käynnistetty ja uudet tavoitteet tullaan ottamaan käyttöön vuoden 2017 talousarvion yhteydessä tarkastuslautakunnan esittämällä tavalla.

12.05.2015

Kaupunginkirjasto toteuttaa vuosittain kirjastokohtaisen asiakastyytyväisyyskyselyn. Kysely olisi luonteva tapa hankkia laadullista dokumentaatiota kirjaston toiminnasta, mutta asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset ovat jo nyt erittäin hyvät, joten asiakastyytyväisyyskysely ei toimisi mielekkäänä tapana tuottaa kirjaston toiminnasta laadullista tietoa. Kirjasto tutkii mahdollisuuksia kehittää laadullista mittaamista kaupungin palautejärjestelmän tuottamasta aineistosta ja mittareista.

Asukkaiden osallistuminen palvelutuotannon kehittämiseen kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimissa sekä varhaiskasvatusvirastossa (kohta 4.3.2)

kaupunginkanslian on yhdessä muiden virastojen kanssa lisättävä yhteispalautekanavan ja muiden asukkaiden osallistamismenetelmien tunnettuutta ja tapoja kannustaa asukkaista ideoiden ja palautteiden antamiseen.

kaupunginkanslian tulee osallistaa asukkaat palautekanavien kautta tulleiden parhaiden ideoiden valintaan.

kaupunginkirjaston, kulttuurikeskuksen, liikuntaviraston, nuorisoasiainkeskuksen ja varhaiskasvatusviraston tulee kytkeä asukkaiden antaman palautteiden hyödyntämien viraston tulostavoitteisiin.

kokemukset osallistuvasta budjetoinnista ovat olleet pääosin hyviä. Kaupunginkirjaston, kulttuurikeskuksen ja nuorisoasiainkeskuksen tulee harkinnan mukaan laajentaa osallistavan budjetoinnin käyttöä kuntalaisten osallistumisen lisäämiseksi. Myös liikuntaviraston ja varhaiskasvatusviraston tulee selvittää osallistuvan budjetoinnin käytön mahdollisuuksia.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta toteaa, että kulttuurikeskuksen keskeiset palvelut ovat esitykset omien kulttuuritalojen saleissa ja näiden talojen muut tapahtumat, erityisesti lapsille suunnattu taideopetus, taidenäyttelyt sekä kulttuuri- ja taidekentän toimijoiden tukemisen avustusjärjestelmän kautta ja tätä tukeva tutkimus- selvitys ja kansainvälinen yhteistyö.

Kulttuurikeskuksella on käytössään erilaisia käytäntöjä palautteen saamiseksi ja vuoropuhelun käymiseksi toimintaa suunniteltaessa ja kohdentaessa. Viraston on myös tehnyt erilaisia selvityksiä siitä, mihin kaupungin eri avustusmuodot kohdentuvat, lisäksi tehdään erilaisia asiakaskyselyjä ja mittauksia. Avustuksista taideapurahojen osalta päätösten tukena on taiteen vertaisarviointiprosessi.

Kulttuurikeskus tulee lisäksi arvioimaan toiminnallisten tavoitteiden uudistamisprosessin yhteydessä miten asiakkaiden antama palaute kytkettäisiin entistä paremmin normaaliin toimintaan. Samassa yhteydessä arvioidaan myös osallistuvan budjetoinnin

12.05.2015

käyttömahdollisuuksia talojen toiminnan ja eri avustusmuotojen arvioinnissa.

Kaupunginkirjasto on aloittamassa laajan selvityksen, miten eri kanavista ja järjestelmistä saatu vaihteleva palaute voidaan jäsentää ja kytkeä toiminnan kehittämiseen. Asiakokonaisuus on osittain HelMet-tasoinen ja osin myös valtakunnallinen.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Veikko Kunnas, osastopäällikkö, puhelin: 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi
Stuba Nikula, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000
stuba.nikula(a)hel.fi
Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, Kulttuuri- ja kirjastolautakunta.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Tarkastuslautakunta hyväksyi 15.4.2015 § 45 arviointikertomuksen vuodelta 2014.

[Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2014](#)

Tarkastuslautakunta on pyytänyt 13.5.2015 mennessä kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausuntoa kertomuksen kohdista 1.5, 1.6, 2.2–2.4 ja 4.3.2. Lausunto pyydetään osoittamaan tarkastuslautakunnalle.

Helsingin kaupungin hallinnon ja talouden tarkastussäännön 8.1 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tulee laatia kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta arviointikertomus valtuustolle. Kertomuksesta tulee hankkia tarkastussäännön 8.2 §:n mukaisesti kaupunginhallitukselta ja muilta kaupungin toimielimiltä tarvittavat lausunnot valtuustolle toimitettaviksi.

12.05.2015

Arviointikertomus kokonaisuudessaan on tämän asian oheismateriaalina.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Veikko Kunnas, osastopäällikkö, puhelin: 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi
Stuba Nikula, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000
stuba.nikula(a)hel.fi
Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi

Liitteet

1 Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, Kulttuuri- ja kirjastolautakunta.pdf

Oheismateriaali

1 Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2014

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Teknisen palvelun lautakunta 07.05.2015 § 113

06.05.2015 Ehdotuksen mukaan

06.05.2015 Ehdotuksen mukaan

05.05.2015 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

29.04.2015 Ehdotuksen mukaan

15.04.2015 Ehdotuksen mukaan

08.04.2015 Ehdotuksen mukaan

01.04.2015 Ehdotuksen mukaan

12.05.2015

§ 74

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto valtuutettu Hakasen ym. talousarvioaloitteeseen palvelujen vahvistamisesta asukkaiden tarpeiden mukaisiksi

HEL 2015-003169 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Ikääntyneiden toimintakyky on tärkeä asia, jota kaupungin organisaatioissakin halutaan monella tapaa edistää. Senioreille räätälöityjä palveluita onkin luotu useisiin hallintokuntiin. Erityinen kulttuurikortti on ainakin toistaiseksi ollut kuitenkin varsin harvinainen iäkkäiden aktivoinnin tapa Suomessa.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysvirasto ylläpitää helsinkiläisille eläkeläisille ja työttömille palvelukeskuksia, joita löytyy kaupungin alueelta 14. Toimintaan osallistumista varten saa maksuttoman palvelukeskuskortin, joka uusitaan vuosittain. Toiminnan muotoja ovat mm. virkistys- ja harrastustoiminta kuten kädentaidot, opintopiirit ja muu ryhmätoiminta, liikunta, ohjelmallinen toiminta, retket ja hengellinen toiminta, sekä vertaistuelliset ryhmät, vapaaehtoistoiminta ja sosiaali- ja terveysneuvonta.

Helsingin kaupungin kulttuuripalveluiden hinnoittelussa on pääsääntöisesti lähdetty siitä, että ne ovat myös pienituloisten ulottuvilla. Kirjastopalvelut ovat maksuttomia jo lainkin nojalla. Jotkut muutkin palvelut kuten kaupungin museon näyttelyt ovat kokonaan ilmaisia. Useimmilla muilla museoilla on pääsymaksuttomia päiviä. Suomen museoliitto lanseeraa toukokuussa valtakunnallisen museokortin, jolla avautuu 155 museota 54 euron vuosimaksulla. Esimerkiksi Helsingin kaupunginorkesterin ja Radion sinfoniaorkesterin kenraaliharjoituksiin maksavat liput kolme euroa.

Helsingin kulttuurikeskus noudattaa lippujen hinnoittelussaan kaupungin yleistä linjaa. Valmiiksi edullisiin hintoihin myönnetään lisäksi eläkeläisalennuksia. Osa tarjonnasta on kokonaan ilmaista kuten alueellisten kulttuurikeskusten järjestämät senioreiden taideohjelmat, yhteislaulut, kaupunkitanssit, kirjailijavierailut jne. Caisan ohjelmista suuri osa on ilmaista. Helsingissä järjestetään myös lukuisia maksuttomia kaupunkitapahtumia kulttuurikeskuksen myöntämien avustusten tuella.

12.05.2015

Kulttuurikeskus ylläpitää yhdessä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa myös Kulttuurikaveri-palvelua. Mikäli liikkuminen tai joku muu syy tuottaa ongelmia kulttuuritapahtumaan osallistumiseen, voi tueksi pyytää maksutta vapaaehtoisen, joka tulee seuraksi ja avustaa tapahtumaan. Kulttuurikaverin kanssa pääsee merkittäväällä alennuksella (lipun hinta 0-5 euroa) 15:n systeemissä mukana olevan kulttuuritoimijan tapahtumiin, esityksiin ja näyttelyihin.

Kulttuurilla on tärkeä merkitys ihmisten hyvinvoinnille. Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan mielestä on syytä selvittää mahdollisuudet ottaa käyttöön ns. aktiivipassi, jolla esimerkiksi perustoimeentulotuen varassa pitkään eläneillä tai vain takuueläkettä saavilla on mahdollisuus päästä maksutta nykyistä useampiin kulttuuripalveluihin. Tällaisen aktiivipassin toteuttamista voidaan selvittää esimerkiksi kun kehitetään HSL-kortin toiminnallisia ominaisuuksia yhteistyössä mm. kirjaston kanssa. Aktiivipassin myöntäminen voisi tapahtua osana toimeentulotukihakemusten käsittelyä sote-virastossa. Euroopassa aktiivipassi on käytössä monissa kaupungeissa osana köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemistä. Suomessa sellaista on ottamassa käyttöön Tampere.

Tiedotusta kaupungin edullisista palveluista tulisi sen sijaan edelleen parantaa, jotta kaupungin monimuotoinen kulttuuritarjonta olisi nykyistä paremmin ikäihmisten saavutettavissa.

Käsittely

Vastaehdotus:

Juha-Pekka Väisänen: Esitän toiseksi viimeisen kappaleen poistamista, eli tämä POIS:

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta ei näe tarvetta erilliselle aktiivipassille tai kulttuurikortille. Edut joita kortilla tavoitellaan toteutuvat Helsingissä pitkälle jo nyt. Uusi järjestelmä saattaisi tuoda päällekkäisyyttä ja sen hallinnointi voisi olla raskasta. Kirjasto ja HSL ovat parhaillaan virittämässä matkakortin käyttöä kirjastokorttina.

Ja sen tilalle tämä:

Kulttuurilla on tärkeä merkitys ihmisten hyvinvoinnille. Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan mielestä on syytä selvittää mahdollisuudet ottaa käyttöön ns. aktiivipassi, jolla esimerkiksi perustoimeentulotuen varassa pitkään eläneillä tai vain takuueläkettä saavilla on mahdollisuus päästä maksutta nykyistä useampiin kulttuuripalveluihin. Tällaisen aktiivipassin toteuttamista voidaan selvittää esimerkiksi kun kehitetään HSL-kortin toiminnallisia ominaisuuksia yhteistyössä mm. kirjaston kanssa. Aktiivipassin myöntäminen voisi tapahtua osana

12.05.2015

toimeentulotukihakemusten käsittelyä sote-virastossa. Euroopassa aktiivipassi on käytössä monissa kaupungeissa osana köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemistä. Suomessa sellaista on ottamassa käyttöön Tampere.

Kannattajat: Sami Muttilainen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Esitän toiseksi viimeisen kappaleen poistamista, eli tämä POIS: Kulttuuri- ja kirjastolautakunta ei näe tarvetta erilliselle aktiivipassille tai kulttuurikortille. Edut joita kortilla tavoitellaan toteutuvat Helsingissä pitkälle jo nyt. Uusi järjestelmä saattaisi tuoda päällekkäisyyttä ja sen hallinnointi voisi olla raskasta. Kirjasto ja HSL ovat parhaillaan virittämässä matkakortin käyttöä kirjastokorttina. Ja sen tilalle tämä: Kulttuurilla on tärkeä merkitys ihmisten hyvinvoinnille. Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan mielestä on syytä selvittää mahdollisuudet ottaa käyttöön ns. aktiivipassi, jolla esimerkiksi perustoimeentulotuen varassa pitkään eläneillä tai vain takuueläkettä saavilla on mahdollisuus päästä maksutta nykyistä useampiin kulttuuripalveluihin. Tällaisen aktiivipassin toteuttamista voidaan selvittää esimerkiksi kun kehitetään HSL-kortin toiminnallisia ominaisuuksia yhteistyössä mm. kirjaston kanssa. Aktiivipassin myöntäminen voisi tapahtua osana toimeentulotukihakemusten käsittelyä sote-virastossa. Euroopassa aktiivipassi on käytössä monissa kaupungeissa osana köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemistä. Suomessa sellaista on ottamassa käyttöön Tampere.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 7

Risto Kolanen, Sami Muttilainen, Jukka Relander, Jani Ryhänen, Päivi Storgård, Johanna Sydänmaa, Juha-Pekka Väisänen

Tyhjä: 2

Johanna Sumuvuori, Timo Vuori

Poissa: 0

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Ari Tolvanen, suunnittelija, puhelin: 310 37008

12.05.2015

ari.tolvanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yrjö Hakanen talousarvioaloite Kvsto 11.03.2015 asia 25
- 2 Allekirjoitettu Yrjö Hakanen talousarvioaloite Kvsto 11.03.2015 asia 25

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Ikääntyneiden toimintakyky on tärkeä asia, jota kaupungin organisaatioissakin halutaan monella tapaa edistää. Senioreille räätälöityjä palveluita onkin luotu useisiin hallintokuntiin. Erityinen kulttuurikortti on ainakin toistaiseksi ollut kuitenkin varsin harvinainen iäkkäiden aktivoinnin tapa Suomessa.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysvirasto ylläpitää helsinkiläisille eläkeläisille ja työttömille palvelukeskuksia, joita löytyy kaupungin alueelta 14. Toimintaan osallistumista varten saa maksuttoman palvelukeskuskortin, joka uusitaan vuosittain. Toiminnan muotoja ovat mm. virkistys- ja harrastustoiminta kuten kädentaidot, opintopiirit ja muu ryhmätoiminta, liikunta, ohjelmallinen toiminta, retket ja hengellinen toiminta, sekä vertaistuelliset ryhmät, vapaaehtoistoiminta ja sosiaali- ja terveysneuvonta.

Helsingin kaupungin kulttuuripalveluiden hinnoittelussa on pääsääntöisesti lähdetty siitä, että ne ovat myös pienituloisten ulottuvilla. Kirjastopalvelut ovat maksuttomia jo lainkin nojalla. Jotkut muutkin palvelut kuten kaupungin museon näyttelyt ovat kokonaan ilmaisia. Useimmilla muilla museoilla on pääsymaksuttomia päiviä. Suomen museoliitto lanseeraa toukokuussa valtakunnallisen museokortin, jolla avautuu 155 museota 54 euron vuosimaksulla. Esimerkiksi Helsingin kaupunginorkesterin ja Radion sinfoniaorkesterin kenraaliharjoituksiin maksavat liput kolme euroa.

Helsingin kulttuurikeskus noudattaa lippujen hinnoittelussaan kaupungin yleistä linjaa. Valmiiksi edullisiin hintoihin myönnetään lisäksi eläkeläisalennuksia. Osa tarjonnasta on kokonaan ilmaista kuten alueellisten kulttuurikeskusten järjestämät senioreiden taideohjelmat, yhteislaulut, kaupunkitanssit, kirjailijavierailut jne. Caisan ohjelmista suuri osa on ilmaista. Helsingissä järjestetään myös lukuisia maksuttomia kaupunkitapahtumia kulttuurikeskuksen myöntämien avustusten tuella.

12.05.2015

Kulttuurikeskus ylläpitää yhdessä sosiaali- ja terveysviraston kanssa myös Kulttuurikaveri-palvelua. Mikäli liikkuminen tai joku muu syy tuottaa ongelmia kulttuuritapahtumaan osallistumiseen, voi tueksi pyytää maksutta vapaaehtoisen, joka tulee seuraksi ja avustaa tapahtumaan. Kulttuurikaverin kanssa pääsee merkittäväällä alennuksella (lipun hinta 0-5 €) 15:n systeemissä mukana olevan kulttuuritoimijan tapahtumiin, esityksiin ja näyttelyihin.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta ei näe tarvetta erilliselle aktiivipassille tai kulttuurikortille. Edut joita kortilla tavoitellaan toteutuvat Helsingissä pitkälle jo nyt. Uusi järjestelmä saattaisi tuoda päällekkäisyyttä ja sen hallinnointi voisi olla raskasta. Kirjasto ja HSL ovat parhaillaan virittämässä matkakortin käyttöä kirjastokorttina.

Tiedotusta kaupungin edullisista palveluista tulisi sen sijaan edelleen parantaa, jotta kaupungin monimuotoinen kulttuuritarjonta olisi nykyistä paremmin ikä-ihmisten saavutettavissa.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt lausuntoa 21.5.2015 mennessä valtuutettu Yrjö Hakasen ja 4 muun valtuutetun tekemään talousarvioaloitteeseen, joka liittyy vanhusten palveluiden järjestämiseen. Valtuutetut esittävät aloitteessaan muun muassa ns. aktiivipassin käyttöönottoa, jonka mahdollistaisi esimerkiksi maksuttomien kulttuuripalvelujen tarjoamisen ikäihmisille.

Talousarvioaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös liikunta-, sosiaali- ja terveys-, sekä kiinteistölautakunnalta.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Ari Tolvanen, suunnittelija, puhelin: 310 37008
ari.tolvanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yrjö Hakanen talousarvioaloite Kvsto 11.03.2015 asia 25
- 2 Allekirjoitettu Yrjö Hakanen talousarvioaloite Kvsto 11.03.2015 asia 25

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 75

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto valtuutettu Sami Muttilaisen ym. talousarvioaloitteeseen, jossa esitetään määrärahaa lähiö- ja kaupunginosatapahtumiin

HEL 2015-002467 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Erilaisten näyttävien kaupunkifestivaalien ohella on tärkeää, että myös kaupunkilaiset ovat aktiivisesti muokkaamassa omien alueidensa kulttuurista identiteettiä. Helsingin lähiöissä ja kaupunginosissa tehtävä paikallinen kulttuurityö tuo elävyyttä ja taide- ja kulttuurielämyksiä asukkaille. Tämän lisäksi tapahtumat lisäävät yhteisöllisyyttä ja yhteistä omaan kaupunginosaan liittyvää tunnettuutta. Näillä tekijöillä on vaikutusta siihen, miten koko alueen identiteetti koetaan ja nähdään.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta pitää kaupunginvaltuuston strategisten linjausten mukaisesti tärkeänä paikallisen asukaslähtöisen kulttuurityön tukemista ja kehittämistä.

Helsingin kulttuurikeskus tukee lähiöiden- ja kaupunginosien kulttuuritapahtumia pääasiassa kaupungin alueellisten kulttuuritalojen sekä avustusten kautta. Alueelliset kulttuurikeskukset ovat jatkossa aiempaa enemmän mukana oman paikallisyhteisönsä matalan kynnyksen tapahtumissa. Avustuksilla, erityisesti kaupunkikulttuuriavustuksilla, mahdollistetaan asukaslähtöiset kulttuurihankkeet eri puolilla kaupunkia.

Kaupunkikulttuuriavustuksiin käytettiin 230 000 euroa vuonna 2014 ja niillä tuettiin yhteensä 140 erikokoista tapahtumaa. Kaksi kolmasosaa summasta ohjautui paikallisten yhteisöjen hankkeisiin. Vuodelle 2015 on määrärahaa osoitettu 250 000 euroa. Tämän lisäksi kulttuurikeskus tarjoaa kaupunginosatapahtumille korvauksetta työllistämiprojektina Stadin juhlaorkesteri-nimellä tunnetun korkeatasoisen ammattimuusikoista koostuvan vuosittain vaihtuvan orkesterin.

Useat kaupunginosatapahtumat ovat kasvaneet viime vuosina mittasuhteiltaan. Tekniikka ja turvapalvelut muodostavat helposti suuremman kuluerän kuin itse ohjelmasisältö, vaikka tapahtumat muuten tehtäisiinkin talkootyönä. Kaupungin tuki kattaa usein suuremmissa tapahtumissa yksinomaan infrastruktuurin pystyttämiseen suoranaisesti liittyvät kustannukset.

12.05.2015

Kaupunginosien kulttuuritapahtumat eivät nykyään ole vain hetkellistä juhlintaa. Yhä enemmän on alkanut syntyä myös pitkäjänteistä tavoitteellisuutta ja alueille on rakentunut monenlaisia kulttuuriverkostoja. Kulttuuri luo osaltaan paikallisia merkityksiä ja vahvistaa kaupunginosan identiteettiä. Pitkäjänteisyyttä tukevat myös Helsingin -mallin mukaiset taidelaitosten jalkautumiset alueille. Osallisuuden vahvistaminen on läpileikkaava piirre useimmissa avustusluokissa.

Kirjastoilla on laaja tapahtumatuotanto, josta suuri osa toteutuu lähiöissä. Vuonna 2014 kaupunginkirjasto tuotti 5 222 tapahtumaa, joissa kävi runsaat 108 000 osallistujaa. Keskustan ulkopuolisissa esikaupunkien ja lähiöiden kirjastoissa näistä toteutettiin 4 397. Tapahtumista noin puolet oli tarkoitettu lapsille.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan näkemyksen mukaan valtuutettu Muttilaisen ja muiden allekirjoittajien aloitteessa kiinnitetään huomiota tärkeään asiaan. Lautakunta painottaa jatkossakin edellytyksiä järjestää lähiöiden ja kaupunginosien kulttuuritapahtumia avustusjärjestelmän määrärahojen puitteissa. Lisäksi selvitetään mahdollisuutta voiko kirjasto lainata myös äänentoistolaitteita tapahtumatuotannoltaan kaupunkilaisille.

Käsittely

Vastaehdotus:

Sami Muttilainen: Lisätään lausuntoon seuraava lause:

Selvitetään mahdollisuutta voiko kirjasto lainata myös äänentoistolaitteita tapahtumatuotannoltaan kaupunkilaisille.

Kannattajat: Juha-Pekka Väisänen

Lautakunta hyväksyi vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Ari Tolvanen, suunnittelija, puhelin: 310 37008
ari.tolvanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sami Muttilainen talousarvioaloite Kvsto 25.2.2015 asia 16
- 2 Allekirjoitettu Sami Muttilainen talousarvioaloite Kvsto 25.2.2015 asia 16

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 4700
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuuri@hel.fi

Käyntiosoite
Kalevankatu 6
Helsinki 00100
<http://www.hel.fi/kulttuuri>

Puhelin
+358 9 310 37012
Faksi
+358 9 310 37009

Y-tunnus

Tilinro
FI0680001200062637
Alvnro

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Erilaisten näyttävien kaupunkifestivaalien ohella on tärkeää, että myös kaupunkilaiset ovat aktiivisesti muokkaamassa omien alueidensa kulttuurista identiteettiä. Helsingin lähiöissä ja kaupunginosissa tehtävä paikallinen kulttuurityö tuo elävyyttä ja taide- ja kulttuurielämyksiä asukkaille. Tämän lisäksi tapahtumat lisäävät yhteisöllisyyttä ja yhteistä omaan kaupunginosaan liittyvää tunnettuutta. Näillä tekijöillä on vaikutusta siihen, miten koko alueen identiteetti koetaan ja nähdään.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta pitää kaupunginvaltuuston strategisten linjausten mukaisesti tärkeänä paikallisen asukaslähtöisen kulttuurityön tukemista ja kehittämistä.

Helsingin kulttuurikeskus tukee lähiöiden- ja kaupunginosien kulttuuritapahtumia pääasiassa kaupungin alueellisten kulttuuritalojen sekä avustusten kautta. Alueelliset kulttuurikeskukset ovat jatkossa aiempaa enemmän mukana oman paikallisyhteisönsä matalan kynnyksen tapahtumissa. Avustuksilla, erityisesti kaupunkikulttuuriavustuksilla, mahdollistetaan asukaslähtöiset kulttuurihankkeet eri puolilla kaupunkia.

Kaupunkikulttuuriavustuksiin käytettiin 230 000 euroa vuonna 2014 ja niillä tuettiin yhteensä 140 erikokoista tapahtumaa. Kaksi kolmasosaa summasta ohjautui paikallisten yhteisöjen hankkeisiin. Vuodelle 2015 on määrärahaa osoitettu 250 000 euroa. Tämän lisäksi kulttuurikeskus tarjoaa kaupunginosatapahtumille korvauksetta työllistämiprojektina Stadin juhlaorkesteri-nimellä tunnetun korkeatasoisen ammattimuusikoista koostuvan vuosittain vaihtuvan orkesterin.

Useat kaupunginosatapahtumat ovat kasvaneet viime vuosina mittasuhteiltaan. Tekniikka ja turvapalvelut muodostavat helposti suuremman kuluerän kuin itse ohjelmasisältö, vaikka tapahtumat muuten tehtäisiinkin talkootyönä. Kaupungin tuki kattaa usein suuremmissa tapahtumissa yksinomaan infrastruktuurin pystyttämiseen suoranaisesti liittyvät kustannukset.

Kaupunginosien kulttuuritapahtumat eivät nykyään ole vain hetkellistä juhlintaa. Yhä enemmän on alkanut syntyä myös pitkäjänteistä tavoitteellisuutta ja alueille on rakentunut monenlaisia kulttuuriverkostoja. Kulttuuri luo osaltaan paikallisia merkityksiä ja vahvistaa kaupunginosan identiteettiä. Pitkäjänteisyyttä tukevat myös Helsingin -mallin mukaiset taidelaitosten jalkautumiset alueille.

12.05.2015

Osallisuuden vahvistaminen on läpileikkaava piirre useimmissa avustusluokissa.

Kirjastoilla on laaja tapahtumatuotanto, josta suuri osa toteutuu lähiöissä. Vuonna 2014 kaupunginkirjasto tuotti 5 222 tapahtumaa, joissa kävi runsaat 108 000 osallistujaa. Keskustan ulkopuolisissa esikaupunkien ja lähiöiden kirjastoissa näistä toteutettiin 4 397. Tapahtumista noin puolet oli tarkoitettu lapsille.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan näkemyksen mukaan valtuutettu Muttilaisen ja muiden allekirjoittajien aloitteessa kiinnitetään huomiota tärkeään asiaan. Lautakunta painottaa jatkossakin edellytyksiä järjestää lähiöiden ja kaupunginosien kulttuuritapahtumia avustusjärjestelmän määrärahojen puitteissa.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt kulttuuri- ja kirjastolautakunnalta lausuntoa 21.5.2015 mennessä valtuutettu Sami Muttilaisen ja 18 muun valtuutetun allekirjoittamaan talousarvioaloitteeseen, jossa esitetään kaupungin talousarvioon 2016 kulttuuri- ja kirjastolautakunnan harkintaan pohjautuvaan käyttöön 100 000 euron määrärahaa lähiöiden ja kaupunginosien erityistapahtumien järjestelyiden turvaamiseksi.

Talousarvioaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kiinteistölautakunnalta.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Ari Tolvanen, suunnittelija, puhelin: 310 37008
ari.tolvanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sami Muttilainen talousarvioaloite Kvsto 25.2.2015 asia 16
- 2 Allekirjoitettu Sami Muttilainen talousarvioaloite Kvsto 25.2.2015 asia 16

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 76

**Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto valtuutettu Wallgrenin
ym. talousarvioaloitteeseen Safe Haven -turvaresidenssin
perustamiseksi**

HEL 2015-003160 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Sananvapauteen kuuluu taiteellinen ilmaisunvapaus. Taide toimii usein yhteiskuntaa kritisoivana ja kehittäväenä elementtinä. Poliittisesti epävakaita maissa taiteilijat ovat usein mielipiteidensä vuoksi vaarassa. Sananvapauden rajoittaminen ajaa taiteilijoita maanpakoon monella puolella maailmaa. Tästä johtuen monessa maassa on käynnistetty erityisesti taiteilijoille suunnattua turvaresidenssitoimintaa. Usein juuri kaupungit ovat olleet turvaresidenssitoiminnassa aloitteellisia toimijoita.

Turvaresidenssejä tarjoamalla vainotuille taiteilijoille kaupungit osallistuvat sananvapauden puolesta tehtävään työhön ja kantavat omalta osaltaan vastuuta ihmisoikeuksien toteutumisesta. Samalla kaupungit mahdollistavat maahanmuutto- ja pakolaiskysymysten käsittelyn uudella tavalla, jolla voi olla yleinen ja myönteinen merkitys rasminvastaisessa työssä ja onnistuneen maahanmuuttopolitiikan edellytysten edistämisessä.

Toisaalta, taidekentän kansainvälistymisen kehittymisen kannalta residenssitoiminta on tärkeää. Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiön selvityksen perusteella taiteilijaresidenssitoiminta on jatkuvassa kasvussa Suomessa. Varsinkin 2000-luvulla on perustettu erityisen runsaasti uusia residenssejä. Myös residensseissä vierailevien taiteilijoiden lukumäärä on ollut kasvussa 2000-luvulla (Suomalaisten residenssien ja vierasateljeiden taiteilijamäärät 2009–2013, Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiö 2015).

Helsinki ei ota vastaan lainkaan pakolaisia, mikä on ongelmallista. Sitä perustellaan maassamuutolla, siis nk. valumailmiön takia pakolaisia ohjautuu Helsinkiin. Kustannuksista huolimatta humanitaarinen, kansainvälinen vastuu kuuluu hyvinvointivaltion pääkaupungille. Turvaresidenssien myöntäminen sitä tarvitseville taiteilijoille tarjoaisi siis Helsingissäkin mahdollisuuden toteuttaa samaan aikaan hyvää taidepolitiikkaa ja hyvää ihmisoikeuspolitiikkaa.

12.05.2015

Helsingissä toimii jo nyt residenssitoimijoita kuten Helsingin kansainvälisen taiteilijaohjelman tuki – HIAP ry ja Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiö, jotka saavat kaupungin toiminta-avustusta. Molemmat toimijat tarjoavat residenssejä taiteen ammattilaisille ja heillä ja heidän yhteistyökumppaneillaan, erityisesti Perpetuum Mobile ry:llä on vankkaa asiantuntemusta residenssitoiminnan järjestämisestä sekä alan kansainvälisistä verkostoista. Lisäksi kulttuurikeskus pyörittää omaa taiteilijaresidenssiä Eläintarhan huvilassa, johon ei kuulu työtiloja. On kannatettava ajatus, että kaupungin avustusten piirissä olevat residenssitoimijat suuntaisivat osan toiminnastaan turvaresidenssin suuntaan ja liittyisivät ICORN-verkostoon.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta suosittelee, että Helsinki tutkii mahdollisuutta perustaa Safe Haven -turvaresidenssi visuaalisen alan ammattilaisille tai muiden alojen taiteilijoille sekä mahdollisuutta vakiinnuttaa lyhytkestoista turvaresidenssitoimintaa. Tutkittaessa hyödynnettäisiin Perpetuum Mobile ry:n ja HIAPin sekä ICORNin asiantuntemusta. Rahoitusvastuu jaettaisiin sosiaali- ja terveystoimen sekä sivistys- ja henkilöstötoimen kesken. Vastuullisena järjestäjänä olisi kulttuurikeskus, jolloin siihen on varattava vastaava lisärahoitus.

Käsittely

Stuba Nikula: Pohjaesitykseen uusi muotoilu, Kappale 5: Siltä osin, kun kyse on maahan muuttavien pakolaisstatuksen omaavien ihmisten tukemisesta, on toiminta Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimen maahanmuuttoyksikön vastuulla.

Lautakunta hyväksyi muutoksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Päivi Storgård:

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Sananvapauteen kuuluu taiteellinen ilmaisunvapaus. Taide toimii usein yhteiskuntaa kritisoidena ja kehittäjänä elementtinä. Poliittisesti epävakaita maissa taiteilijat ovat usein mielipiteidensä vuoksi vaarassa. Sananvapauden rajoittaminen ajaa taiteilijoita maanpakoon monella puolella maailmaa. Tästä johtuen monessa maassa on käynnistetty erityisesti taiteilijoille suunnattua turvaresidenssitoimintaa. Usein juuri kaupungit ovat olleet turvaresidenssitoiminnassa aloitteellisia toimijoita.

Turvaresidenssejä tarjoamalla vainotuille taiteilijoille kaupungit osallistuvat sananvapauden puolesta tehtävään työhön ja kantavat omalta osaltaan vastuuta ihmisoikeuksien toteutumisesta. Samalla

12.05.2015

kaupungit mahdollistavat maahanmuutto- ja pakolaiskysymysten käsittelyn uudella tavalla, jolla voi olla yleinen ja myönteinen merkitys rasminvastaisessa työssä ja onnistuneen maahanmuuttopolitikan edellytysten edistämisessä.

Toisaalta, taidekentän kansainvälistymisen kehittymisen kannalta residenssitoiminta on tärkeää. Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiön selvityksen perusteella taiteilijaresidenssitoiminta on jatkuvassa kasvussa Suomessa. Varsinkin 2000-luvulla on perustettu erityisen runsaasti uusia residenssejä. Myös residensseissä vierailevien taiteilijoiden lukumäärä on ollut kasvussa 2000-luvulla (Suomalaisten residenssien ja vierasateljeiden taiteilijamäärät 2009–2013, Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiö 2015).

Helsinki ei ota vastaan lainkaan pakolaisia, mikä on ongelmallista. Sitä perustellaan maassamuutolla, siis nk. valumailmiön takia pakolaisia ohjautuu Helsinkiin. Kustannuksista huolimatta humanitaarinen, kansainvälinen vastuu kuuluu hyvinvointivaltion pääkaupungille. Turvaresidenssien myöntäminen sitä tarvitseville taiteilijoille tarjoaisi siis Helsingissäkin mahdollisuuden toteuttaa samaan aikaan hyvää taidepolitiikkaa ja hyvää ihmisoikeuspolitiikkaa.

Helsingissä toimii jo nyt residenssitoimijoita kuten Helsingin kansainvälisen taiteilijaohjelman tuki – HIAP ry ja Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiö, jotka saavat kaupungin toiminta-avustusta. Molemmat toimijat tarjoavat residenssejä taiteen ammattilaisille ja heillä ja heidän yhteistyökumppaneillaan, erityisesti Perpetuum Mobile ry:llä on vankkaa asiantuntemusta residenssitoiminnan järjestämisestä sekä alan kansainvälisistä verkostoista. Lisäksi kulttuurikeskus pyörittää omaa taiteilijaresidenssiä Eläintarhan huvilassa, johon ei kuulu työtiloja. On kannatettava ajatus, että kaupungin avustusten piirissä olevat residenssitoimijat suuntaisivat osan toiminnastaan turvaresidenssin suuntaan ja liittyisivät ICORN-verkostoon.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta suosittaa, että Helsinki tutkii mahdollisuutta perustaa Safe Haven -turvaresidenssi visuaalisen alan ammattilaisille tai muiden alojen taiteilijoille sekä mahdollisuutta vakiinnuttaa lyhytkestoista turvaresidenssitoimintaa. Tutkittaessa hyödynnettäisiin Perpetuum Mobile ry:n ja HIAPin sekä ICORNin asiantuntemusta. Rahoitusvastuu jaettaisiin sosiaali- ja terveystoimen sekä sivistys- ja henkilöstötoimen kesken. Vastuullisena järjestäjänä olisi kulttuurikeskus, jolloin siihen on varattava vastaava lisärahoitus.

Kannattajat: Risto Kolanen

Lautakunta hyväksyi vastaehdotuksen yksimieleisesti.

12.05.2015

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Anna von Bagh, kulttuurisuunnittelija, puhelin: 310 37934
anna.vonbagh(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Thomas Wallgren talousarvioaloite Kvsto 11.03.2015 asia 18
- 2 Allekirjoitettu, Thomas Wallgren talousarvioaloite Kvsto 11.03.2015 asia 18

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Taidekentän kansainvälistymisen kehittymisen kannalta residenssitoiminta on tärkeää. Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiön selvityksen perusteella taiteilijaresidenssitoiminta on jatkuvassa kasvussa Suomessa. Varsinkin 2000-luvulla on perustettu erityisen runsaasti uusia residenssejä. Myös residensseissä vierailevien taiteilijoiden lukumäärä on ollut kasvussa 2000-luvulla (Suomalaisten residenssien ja vierasateljeiden taiteilijamäärät 2009–2013, Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiö 2015).

Taide toimii usein yhteiskuntaa kritisoivana ja kehittävänä elementtinä. Poliittisesti epävakaina maissa taiteilijat ovat usein mielipiteidensä vuoksi vaarassa. Monessa maassa on käynnistetty erityisesti taiteilijoille suunnattuja residenssitoimintaa muistuttavia turvasatamia.

Turvaresidensseissä ei kuitenkaan ensisijaisesti ole kyse residenssitoiminnasta, sillä residensseihin liittyy aina väliaikaisuus ja lyhytaikainen vieraileminen. Kotimaassaan vainottujen taiteilijoiden kohdalla on oletettavaa, että residenssijakso päättyy vasta vuosien kuluttua jos koskaan. Tätä oletusta tukevat myös kansainväliset kokemukset.

Turvapaikkahakemusten käsittely on osa Helsingin maahanmuuttopolitiikkaa, jolloin asia kuuluu ensisijaisesti maahanmuutto-osaston ratkaistavaksi.

Ihmisarvoa ja taiteen autonomisuutta kannatettavasti ajavan aloitteen puoltamisesta tekee ongelmallisen myös se, ettei asia kuulu nykyiseen valtuustostrategiaan tai siitä johdettuihin viraston linjauksiin. Kyseessä

on taloudelliselta kokoluokaltaan niin iso asia, että sen käynnistäminen strategiavalmistelun ohi ei ole hyvän hallintotavan mukaista.

Helsingissä toimii jo nyt residenssitoimijoita kuten Helsingin kansainvälisen taiteilijaohjelman tuki – HIAP ry ja Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiö, jotka saavat kaupungin toiminta-avustusta. Molemmat toimijat tarjoavat residenssejä taiteen ammattilaisille ja heillä on asiantuntemusta residenssitoiminnan järjestämisestä sekä alan kansainvälisistä verkostoista. Lisäksi kulttuurikeskus pyörittää omaa taiteilijaresidenssiä Eläintarhan huvilassa, johon ei kuulu työtiloja.

Olisi kannatettava ajatus, että kaupungin avustusten piirissä olevat residenssitoimijat suuntaisivat osan toiminnastaan turvaresidenssin suuntaan ja liittyisivät ICORN-verkostoon. Täysin uuden residenssitoimijan perustamiselle Helsingin kaupungin toimesta ei kuitenkaan ole tarvetta.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 21.5.2015 mennessä kulttuuri- ja kirjastolautakunnalta lausuntoa Thomas Wallgrenin ja 26 muun valtuutetun talousarvioaloitteesta koskien turvaresidenssitoiminnan aloittamista sekä visuaalisen taiteen ammattilaisille tarkoitetun Safe Haven -turvaresidenssin perustamista Helsinkiin.

Aloitteen mukaan Helsingin tulisi perustaa Safe Haven -turvaresidenssi vainotuille taiteilijoille ja vakiinnuttaa lyhytkestoinen turvaresidenssitoiminta. Aloitteen mukaan turvaresidenssitoiminnan tarkoituksena olisi tarjota lyhytaikaisia 1–4 kuukauden kestoisia residenssijaksoja sekä kaksivuotinen Safe Haven -turvaresidenssi vainotuille visuaalisen taiteen alojen ammattilaisille tai muiden alojen taiteilijoille. Aloitteessa ehdotetaan, että Helsinki liittyy Helsinkiin liittyä ICORN (International Cities of Refugees) -verkostoon ja varaa talousarviossa vuodelle 2016 ICORNin jäsenmaksun maksamiseksi 2 000 euroa. Lisäksi ehdotetaan, että Helsinki varaisi vuoden 2016 budjetissa 150 000 euroa toiminnan käynnistämiseen, ja rahoitusvastuu jaettaisiin tasan sosiaali- ja terveystoimen sekä sivistys- ja henkilöstötoimen välillä. Aloitteen mukaan valmistelussa tulisi hyödyntää Perpetuum Mobile ry:n ja HIAPin sekä ICORNin asiantuntemusta, ja residenssitoiminnan painopisteenä tulisi olla visuaalinen taide laajentuen muihin taiteenaloihin.

Talousarvioaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kiinteistö- sekä sosiaali- ja terveyslautakunnilta.

Esittelijä

12.05.2015

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Anna von Bagh, kulttuurisuunnittelija, puhelin: 310 37934
anna.vonbagh(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Thomas Wallgren talousarvioaloite Kvsto 11.03.2015 asia 18
- 2 Allekirjoitettu, Thomas Wallgren talousarvioaloite Kvsto 11.03.2015 asia 18

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.05.2015

§ 77

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista säädetyn lain, ns. vanhuspalvelulain mukaisesta suunnitelmasta

HEL 2015-001023 T 06 01 02

Lausunto

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta pitää hyvänä, että ohjelmassa kulttuurinen ja demokratianäkökulma on nostettu esiin osana ikääntyvän väestön hyvinvoinnin edistämistä.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset on osoitettu sekä lukuisissa tutkimuksissa että käytännön hankkeissa. Taiteella sekä kulttuurisella tekemisellä ja osallistumisella on osoitetusti positiiviset vaikutukset myös ikääntyneille. Kulttuurin tekemisellä ja kokemisella voidaan vahvistaa myös ikääntyneiden elämänlaatua, luovuutta, merkityksellisyyden kokemista, itsetuntemusta, itseilmaisua, voimavaroja ja eheytymistä. Taide ja kulttuuri tarjoavat erityisen tavan tukea ikäihmisten toimintakykyä ja toimijuutta. Keskeisenä mahdollisuutena tässä on ns. taiteen soveltavan käytön lisääminen osana hyvinvointipalveluja.

Kulttuurisen vanhustyön osalta valtakunnallisesti on käynnissä merkittävää kehittämistyötä. Kulttuurin näkökulmaa on mahdollista - ja syytä - syventää ja laajentaa sekä Stadin ikäohjelman verkostotyöskentelyssä että seuraavalla ohjelmakaudella. Tässä keskeisellä sijalla on ylihallintokuntaisen yhteistyön mahdollisuuksien vahvistaminen sekä monihallintokuntaisesti toteutetut ja seurattut toimenpiteet, esim. ikäihmisille suunnatun kulttuurisisältöihin keskittyvän vapaaehtoistyön lisäämiseksi. Hankemaisen toiminnan sijaan on syytä pyrkiä hyvien käytäntöjen jakamiseen ja sellaisten toimintamallien luomiseen, joilla tuetaan vanhustyön toteuttamisen arkea. Kulttuurisen näkökulman huomioiminen edellyttää usein aivan uudenlaista asiantuntijuutta ja osaamista moniammatillisessa ja -alaisessa palvelutuotannossa.

Ohjelmassa korostetaan asukasosallisuutta ja asiakkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa palveluiden kehittämiseen, suunnitteluun ja toteutukseen. Tämä on keskeistä myös ikääntyneiden kulttuuripalveluiden kehittämisessä ja toteuttamisessa. On myös

12.05.2015

jatkossa tärkeää, että kulttuurikeskus ja kirjasto ovat mukana luomassa kaupunkiyhteisiä osallistumisen mahdollisuuksia myös ikääntyneille.

Kulttuurivaikutusten ja palvelujen yhteiskehittämisen lisäksi kirjastoilla on tärkeä rooli demokratian vahvistajina laajemminkin. Kirjastot ovat yhä enemmän lähidemokratian tiloja, joissa päättäjät, kaupunginosa-aktiivit ja tavalliset kuntalaiset voivat kohdata ja jakaa ja kehitellä ajatuksiaan koko kaupungin tulevaisuudesta. Kaupunginjohtajan käynnistämä 'Kirjastot asukkaiden toiminnan tukena' –hanke tiivistää kirjaston ja asukasaktiivisuuden suhdetta. Ikäihmisten on helppo osallistua tähän toimintaan, koska kirjastot ovat luonteeltaan lähipalvelua.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Reetta Sariola, kulttuurisuunnittelija, puhelin: 310 32987
reetta.sariola(a)hel.fi
Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt 1.6.2015 mennessä kulttuuri- ja kirjastolautakunnalta lausuntoa ns. vanhuspalvelulain mukaisesta ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemista ja hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista koskevasta suunnitelmasta "Stadin ikäohjelmasta", jonka sosiaali- ja terveyslautakunta on hyväksynyt 10.3.2015 § 85.

[Stadin ikäohjelma 2015–2016](#)

Lausuntoa on pyydetty lisäksi kiinteistö-, kaupunkisuunnittelu-, liikunta- ja yleisten töiden lautakunnalta, suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväen johtokunnilta, Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnalta sekä tietokeskuksesta.

Suunnitelman kuvailu

12.05.2015

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista (niin sanottu vanhuspalvelulaki) tuli voimaan asteittain 1.7.2013 alkaen. Lain tarkoituksena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista sekä parantaa ikääntyneiden mahdollisuuksia osallistua elinoloihinsa vaikuttavien päätösten valmisteluun ja tarvitsemiensa palvelujen kehittämiseen.

Kunnan tulee valtuustokausittain suunnitella, miten lain tavoitteet kunnassa toteutetaan. Helsingissä vanhuspalvelulain mukaista suunnitelmaa toteutetaan monihallintokuntaisesti sosiaali- ja terveystalvuston koordinoimana käyttämällä toimeenpanosuunnitelmana Stadin ikäohjelmaa. Stadin ikäohjelmassa kuvataan palvelutarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, palvelujen riittävyttä ja laatua sekä esitetään hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä, joita toteutetaan lain edellyttämän laajan yhteistyön hengessä vuosien 2015-2016 aikana.

Stadin ikäohjelmaa on valmisteltu laajapohjaisessa verkostossa, jossa on ollut kattavasti osallistujia eri virastoista ja liikelaitoksista, järjestöistä, vanhusneuvostosta ja palvelukeskusten asiakasneuvostoista. Asukastilaisuuksissa koottiin mielipiteitä siitä, mikä Stadin ikäohjelmassa on ikääntyneille tärkeintä. Ohjelman seurannassa vanhusneuvostolla on keskeinen rooli. Vanhusneuvostolle raportoidaan toimenpiteiden etenemisestä vuosittain.

Stadin ikäohjelman ensimmäinen osio sisältää nykytilan kuvauksen, johon selvitetään ikääntyneiden hyvinvoinnin tilaa, palvelujen tarvetta, riittävyttä ja laatua. Toisessa osassa on koottu yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden helsinkiläisten terveystalv- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi 2015–2016. Kolmannessa osassa kuvataan ohjelman toteuttamista eli etenemisen, seurannan ja arvioinnin prosesseja.

Kulttuurikeskuksen kulttuurisen vanhustyön suunnittelija on osallistunut tiiviisti ohjelman valmisteluun ja osallistanut suunnitelman esivalmistelussa myös kulttuurikeskuksen työntekijöitä. Tässä työskentelyssä ohjelman valmisteluun on peilattu kulttuurikeskuksen strategisia tavoitteita ja painoalueita.

Ikäihmisten kulttuuripalveluiden nykytilan kuvaus

Suunnitelmassa kuvataan kulttuurisektorin osalta kulttuurikeskuksen ja kirjaston ikääntyneille tarjoamia kulttuuripalveluita. Lisäksi vapaa-aikasektorilta kuvataan liikuntaviraston, Arbiksen ja työväenopiston palveluita.

Kirjastoverkko on kattava: 37 kirjastoa, 10 laitospkirjastoa ja 2 kirjastoautoa palvelee kaikenikäisiä monipuolisena kohtauspaikkana.

Kirjaston käyttäjien ikäjakaumaa on tilastoitu: noin 60-70 -vuotiaista yli 30 prosenttia on käyttänyt kirjastoa kuluneen vuoden aikana. Lukeminen ja uuden oppiminen edistävät henkistä vireyttä ja aivoterveyttä. Kirjastot järjestävät erilaisia tapahtumia, kuten luku- ja kirjallisuuspiirejä, kirjailijavierailuja, keskusteluja, konsertteja ja näyttelyitä asukkaiden tarpeet huomioon ottaen. Vapaaehtoistyö kirjastossa tarjoaa mahdollisuuden toimia aktiivisena kansalaisena esimerkiksi satutunnin tai kielikahvilan pitäjänä, askartelun vetäjänä, ääneenlukijana, lukupiirin vetäjänä tai tietotekniikan vertaisohjaajana. Verkkopalvelut helpottavat liikuntaesteisten henkilöiden kirjaston käyttöä. Verkkopalvelujen kautta käytettävissä ovat HelMetin e-aineistot: kirjat, äänikirjat, musiikki, elokuvat, lehdet, kielikurssit ja tietokannat. Kirjaston kotipalvelu palvelee kotona asuvia, jotka eivät iän, sairauden, vamman tai lii-kuntaesteiden vuoksi pääse itse kirjastoon. Kotipalvelun asiakkaiden käytettävissä on koko HelMet -kirjastojen aineisto. Vuoden 2014 lopussa kotipalvelussa oli asiakkaita 390 ja palveluita on toistaiseksi riittävästi. 10 laitoskirjastoa tarjoaa virkistystä, tietoa ja elämyksiä sairaaloiden, laitosten ja palvelukeskusten asiakkaille. Henkisen hyvinvoinnin tukeminen kohentaa elämänlaatua ja edistää kuntoutumista.

Kulttuurikeskus on ryhtynyt kehittämään ikääntyneiden kulttuuripalveluja 2010-luvulta lähtien. Sosiaali- ja terveystieteiden ja kulttuurikeskuksen yhteinen kulttuurisuunnittelijan tehtävä, jossa erityisalueena on vanhustyö, perustettiin vuonna 2011. Kulttuurisuunnittelijan tehtävänä on kehittää ikääntyneiden kulttuuripalveluja sekä vahvistaa taiteen, kulttuurin ja luovuuden asemaa vanhustyössä. Kulttuurisuunnittelijan työnkuva perustuu tutkittuun tietoon ja käytännön kokemuksiin taiteen ja kulttuurin merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille ja terveydelle.

Tiedon ja osaamisen lisääminen ja jakaminen on keskeinen osa kulttuurikeskuksen kulttuurista vanhustyötä. Tietoa välitetään mm. kulttuurikeskuksen ylläpitämän Troppi-verkoston kautta. Yhteistyötä ja kokemuksia jaetaan myös hakemalla aktiivisesti aihepiiriin kehittämiseen hankerahoitusta. Vuosina 2011-2013 EU-rahoituksella toteutetun Osaattori-hankkeen tavoitteena oli vahvistaa taiteilijoiden työmahdollisuuksia ja samalla tarjota vanhuspalveluyksiköihin kulttuuria ja taidetta. Sosiaali- ja terveystieteiden kanssa on viime vuosina kehitetty hoiva- ja hoitotyöhenkilökunnan kulttuurisiin menetelmiin liittyvää täydennyskoulutusta sekä valmisteltu virikeohjaajien nimikkeeseen muutosta kulttuuriohjaajiksi. Vuonna 2015 julkaistaan kulttuurikeskuksen tilaama selvitys eri tahojen kulttuuriselle vanhustyölle suuntaamista avustuksista.

12.05.2015

Kulttuurikeskus on pyrkinyt rohkaisemaan ja edistämään taiteen ammattilaisten mahdollisuuksia työskennellä perinteisen taiteen kentän ulkopuolella. Tämän on mahdollistanut se, että taidetoimijat ovat voineet hakea avustusta erilaisen toiminnan kehittämiseen vaikkapa iäkkäiden hoivakodeissa. Vuonna 2013 esimerkiksi Teatteri Takomolle myönnettiin erityinen kolmevuotinen kehityshankeavustus Töölön monipuolisessa palvelukeskuksessa toteutettavaan pilottiin. Hankkeen tavoitteena oli analysoida, miten teatteritaide voi olla osa arkea ikäihmisten hoivakodissa.

Kulttuurikeskuksen omia kulttuuripalveluita tuottavia toimipaikkoja ovat Annantalo, Caisa, Kanneltalo, Malmitalo, Savoy-teatteri, Stoa ja Vuotalo. Toimipisteiden tavoitteena on tarjota kohtuuhintaisia ja myös keskustan ulkopuolella sijaitsevia kulttuuripalveluita kaikenikäisille helsinkiläisille. Tämän lisäksi erityisesti Kanneltalossa, Malmitalossa, Stoassa ja Vuotalossa tuotetaan erityisohjelmaa ikääntyneille. Viime vuosina aluetalot ovat myös solmineet kummihoivakoti-yhteistyömuotoja. Esimerkiksi idässä sijaitsevan Stoaan kummiyksikkönä toimii Itäkeskuksen palvelutalo. Ruotsinkielisten ikäihmisten SeniorÖst, -Väst ja -Nord -verkostoissa järjestetään ohjelmaa ikääntyneille yhdessä järjestöjen kanssa. Kulttuurikeskuksen asiakastyytyväisyyskyselyiden perusteella kulttuurikeskuksen toimipaikkojen kävijöistä yli 65-vuotiaita on n. 25 % (pl. Annantalo):

Vuonna 2013 aloitettiin Helsingin kulttuurikeskuksen ja sosiaali- ja terveysviraston yhteisenä hankkeena kulttuurikaveritoiminta. Keväästä 2014 lähtien tarjolla on ollut myös ruotsinkielistä Kulturkompis-toimintaa. Kulttuurikaveritoiminnassa vapaaehtoiset kulttuurikaverit lähtevät kaupunkilaisten seuraksi erilaisiin kulttuuritapahtumiin. Asiakas voi olla kuka tahansa helsinkiläinen, jota yksin lähteminen ei huvita tai joille osallistuminen kulttuuritapahtumaan esimerkiksi fyysisen kunnon vuoksi on vaikeaa. Kulttuurikaverin seura on ilmaista ja kulttuurikaverin kanssa voi päästä alennuksella 15 eri kulttuurikohteen esityksiin, tapahtumiin ja näyttelyihin. Asiakkaan lippu maksaa näihin kohteisiin korkeintaan 5 € ja osaan toiminnassa mukana olevista kohteista pääsee kulttuurikaverin kanssa ilmaiseksi. Erityisen tärkeäksi kohderyhmäksi toiminnalle on määritelty ikäihmiset ja toiminnan viestintää ja markkinointia on siksi suunnattu ikäihmisille.

Ikäihmisten kulttuuripalveluita koskevat toimenpiteet

Ohjelmassa hallintokuntien yhteisiä toimenpiteitä on viisi:

1. ”Tieto käyttöön ja voimaa vaikuttamiseen”
Tavoitteena on turvata ikääntyneiden mahdollisuudet aktiiviseen osallistumiseen, vaikuttamiseen ja tiedon saantiin.

12.05.2015

2. "Iätöntä asumista"
Tavoitteena on parantaa ikääntyneiden asumista ja lisätä kotona asumisen mahdollisuuksia.
3. "Luotuja liikkumaan"
Tavoitteena on lisätä ikääntyneiden mahdollisuuksia liikkumiseen, liikuntaan ja arkiaktiivisuuteen, mm. mahdollisuuteen osallistua erilaisiin kulttuuripalveluihin.
4. "Muistiystävällinen Helsinki"
Tavoitteena on ottaa huomioon kasvava muistisairaiden määrä Helsingissä, esim. varmistamalla muistisairaille ihmisille ja heidän läheisille oikea-aikaista tukea, hoitoa, kuntoutusta ja palveluja sekä vahvistaa osaamista hyödyntämällä monipuolisesti materiaaleja ja keinoja.
5. "Käyttäjälähtöiset palvelut"
Tavoitteena on järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut asukkaita ja asiakkaita kuullen.

Ikäohjelman viittä toimenpidettä viedään eteenpäin yhteistyöverkostoissa, jotka organisoituvat, kun suunnitelma on käsitelty sosiaali- ja terveystalokunnassa. Toimenpiteet toteutetaan vuosien 2015 - 2016 aikana. Verkostot ovat avoimia yhteistyön muotoja eivätkä edellytä toimiakseen erillisiä nimeämispäätöksiä. Eri toimenpiteillä on omat vastuuvirastonsa.

Kulttuurikeskus on mukana Luotuja liikkumaan - ja Muistiystävällinen Helsinki - sekä kirjasto Luotuja liikkumaan -toimenpidettä toteuttavissa verkostoissa.

Jatkotyöskentelyssä kulttuurikeskus ja kirjasto osallistuvat suunnitelman eri osioita työstäviin verkostoihin sekä tuovat näkyviin kulttuurin tarjoamia mahdollisuuksia vanhuksille suunnatuissa hyvinvointipalveluissa.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Reetta Sariola, kulttuurisuunnittelija, puhelin: 310 32987
reetta.sariola(a)hel.fi
Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi

Oheismateriaali

1

Stadin ikäohjelma 2015-2016

12.05.2015

- 2 Yli 65-vuotiaat tieke.pdf
3 Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta 10.03.2015 § 85

HEL 2015-001023 T 06 01 02

Päätös

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta päätti hyväksyä ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystieteiden palveluista säädetyn lain 980/2012, niin sanotun vanhuspalvelulain 5 §:n mukaisen suunnitelman. Suunnitelma vuosille 2015 - 2016 koostuu kaupungin strategiaohjelmasta 2013 - 2016, Stadin ikäohjelma –nimisestä toimeenpanosuunnitelmasta, ikääntyneille tarkoitettujen Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden palveluiden kuvauksesta sekä Helsingin tietokeskuksen tuottamista ikääntyneitä väestöä koskevista tilastotiedoista.

Lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta päätti esittelijän ehdotuksesta poiketen yksimielisesti lisätä Stadin ikäohjelman lukuun neljä kolmannen kappaleen toisen virkkeen jälkeen tekstin "Asianomaiset lautakunnat seuraavat toimenpiteiden etenemistä vanhusneuvoston kannanottojen ja lausuntojen pohjalta sekä strategisten tavoitteiden ja toimintasuunnitelmataavoitteiden seurannan yhteydessä."

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että - suunnitelma viedään vanhuspalvelulain 5 §:n mukaisesti kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi osana kaupungin strategista suunnittelua ja esittelijän ehdotuksesta poiketen, että - kaupunginhallitus pyytäisi hallintokunnilta selvitystä ohjelman toteuttamisen vaatimista resursseista ennen, kuin se esitetään valtuustolle.

Käsittely

10.03.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Anna Vuorjoki: Lisätään kappaleen 2 loppuun teksti:

"Lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta esittää kaupunginhallitukselle,

12.05.2015

että kaupunginhallitus pyytäisi hallintokunnilta selvitystä ohjelman toteuttamisen vaatimista resursseista ennen, kuin se esitetään valtuustolle."

Kannattajat: Jouko Malinen

Vastaehdotus 2:

Anna Vuorjoki: Lisätään Stadin ikäohjelmaan lukuun 4 kolmannen kappaleen toisen virkkeen jälkeen teksti:

"Asianomaiset lautakunnat seuraavat toimenpiteiden etenemistä vanhusneuvoston kannanottojen ja lausuntojen pohjalta sekä strategisten tavoitteiden ja toimintasuunnitelmatavoitteiden seurannan yhteydessä."

Kannattajat: Jouko Malinen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kappaleen 2 loppuun teksti:

"Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus pyytäisi hallintokunnilta selvitystä ohjelman toteuttamisen vaatimista resursseista ennen, kuin se esitetään valtuustolle."

Jaa-äännet: 3

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro

Ei-äännet: 6

Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 3

Katriina Juva, Leena Riittinen, Markku Vuorinen

Poissa: 1

Seija Muurinen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi äänin 6 - 3 (3 tyhjää, 1 poissa) jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen.

24.02.2015 Pöydälle

Esittelijä

virastopäällikkö
Hannu Juvonen

12.05.2015

Lisätiedot

Juha Jolkkonen, osastopäällikkö, puhelin: 310 52482
juha.jolkkonen(a)hel.fi
Helena Soini, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46933
helena.soini(a)hel.fi

12.05.2015

§ 78

Kohdeavustusten myöntäminen, 5. jako

HEL 2015-005315 T 02 05 01 00

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti myöntää kohdeavustuksia seuraavasti:

Näyttämötaide:

Nukketeatteri Sytkyt	3 000 euroa
Frida Ensemble	3 000 euroa
Erotica-työryhmä	2 000 euroa
Kylämetsä ry	2 000 euroa
Helsinki International Theatre Association ry	4 000 euroa
Twist & Shout -työryhmä	2 000 euroa
Too late my friend -työryhmä	3 000 euroa

Tanssi:

Taidekollektiivi Rikastamo	1 500 euroa
Helsinki Traditional Jazz Dance Society ry	1 500 euroa

Musiikki:

Rank Ensemble	1 500 euroa
Suomen Solistiyhdistys – FinlandsSolistförening r.f.	0 euroa

Sirkus:

Osuuskunta SummArt	0 euroa
--------------------	---------

Festivaalit:

We Love Helsinki	7 000 euroa
Ritarikatu ry	3 500 euroa
Elävän musiikin yhdistys ELMU ry	5 000 euroa
Kuudeslinja Oy	0 euroa

Muut:

12.05.2015

OpenHouse ry	6 000 euroa
Lä-bas	1 000 euroa
Katos! -työryhmä	0 euroa

Yhteensä: 47 000 euroa

Kaupungilla on oikeus periä avustus tai sen osa takaisin, mikäli avustuksen saaja ei noudata lautakunnan hyväksymiä avustusehtoja.

Helsinki International Theatre Association ry:n avustus kohdennetaan teoksen esittämiskuluihin.

Taidekollektiivi Rikastamon avustus kohdennetaan produktion esityksiin Helsingissä.

Suomen Solistiyhdistys - Finlands Solistförening r.y.:lle ei myönnetä kohdeavustusta. Kohdeavustuksia ei myönnetä yksittäisille konserteille.

Osuuskunta SummArtille ei myönnetä avustusta. Hanke on yhteistyötuotanto kulttuurikeskus Caisan kanssa.

Elävän musiikin yhdistys ELMU ry:lle myönnetään avustus kertaluonteisesti jatkossa vuosittain toistuvan festivaalin käynnistämiseen.

Kuudeslinja Oy:lle ei myönnetä kohdeavustusta. Hanke ei ole ensisijaisesti avustuksen tarpeessa.

Katos! -työryhmälle ei myönnetä avustusta. Avustuksen merkitys hankkeen toteutumiselle on vähäinen. Produktio ei ole ensisijaisesti avustuksen tarpeessa.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Anna von Bagh, kulttuurisuunnittelija, puhelin: 310 37934
anna.vonbagh(a)hel.fi

Liitteet

1 Kohdeavustukset 5.jako, liite

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja kirjastolautakunta

12.05.2015

Otteet

Ote

Hakijat

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja kirjastolautakunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta on hyväksynyt kohdeavustusten jakoperiaatteet kokouksessaan 11.11.2014 § 131. Lautakunta käsittelee kohdeavustuksia kaikissa kokouksissaan.

Kohdeavustuksiin on kulttuuri- ja kirjastolautakunnalla vuonna 2015 käytettävissä 736 943 euroa (2014; 811 900). Kohdeavustuksiin varatusta määrärahasta on toukokuun kokoukseen mennessä käytetty 509 023 euroa ja määrärahan käyttöprosentti on 69,1 (2014; 62,0). Kulttuuri- ja kirjastolautakunnalla on käytettävissä 227 920 euroa kohdeavustuksiin ennen tämän kokouksen päätöksiä.

Toukokuun kokouksessa on käsiteltävänä 19 avustushakemusta, joista 15:lle hakijalle ehdotetaan myönnettäväksi avustusta yhteensä 47 000 euroa.

Hakemusten tarkemmat kuvaukset löytyvät listan liitteestä.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Anna von Bagh, kulttuurisuunnittelija, puhelin: 310 37934
anna.vonbagh(a)hel.fi

Liitteet

1 Kohdeavustukset 5.jako, liite

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja kirjastolautakunta

Otteet

Ote

Hakijat

Otteen liitteet

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja kirjastolautakunta

12.05.2015

Tiedoksi

Talous- ja suunnitteluosasto
Taloushallintopalvelu-liikelaitos

12.05.2015

§ 79

Kansainvälisten matka-avustusten myöntäminen, 5. jako

HEL 2015-005314 T 02 05 01 00

Päätös

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti myöntää kansainvälisiä matka-avustuksia (summat euroina) seuraavasti:

Hakija	Kohdema	Avustus
Vallaton ry	Bulgaria	0
Myllyteatteri-yhdistys ry	Puola	3 000
E.O.	Ranska	450
V.M.	Yhdysvallat	0
S.P.	Yhdysvallat	0
Yhteensä		3 450

Vallaton ry:lle ei myönnetä avustusta, koska kyseessä ei ole ensisijaisesti esittävän taiteen esitysmatka.

V.M.:lle ***** ei myönnetä avustusta, koska hakija ei ole helsinkiläinen.

S.P.:lle ***** ei myönnetä avustusta, koska kyseessä ei ole ensisijaisesti esittävän taiteen produktio (hanke painottuu teknisiin innovaatioihin).

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Michaela Stenbäck, kulttuurituottaja, puhelin: 310 37003
michaela.stenback(a)hel.fi

Liitteet

1 Kansainväliset matka-avustukset, 5. jako, liite

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja kirjastolautakunta

Otteet

Ote

Otteen liitteet

12.05.2015

Hakijat

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja kirjastolautakunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnalla on käytettävissä 18 900 euroa kansainvälisiin matka-avustuksiin ennen tämän kokouksen päätöksiä (vuoden 2015 määräraha 95 000 euroa). Tässä kokouksessa on käsiteltävänä 5 hakemusta, joista 2:lle hakijalle ehdotetaan myönnettäväksi avustusta yhteensä 3 450 euroa.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Michaela Stenbäck, kulttuurituottaja, puhelin: 310 37003
michaela.stenback(a)hel.fi

Liitteet

1 Kansainväliset matka-avustukset, 5. jako, liite

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja kirjastolautakunta

Otteet

Ote
Hakijat

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja kirjastolautakunta

Tiedoksi

Talous- ja suunnitteluosasto
Taloushallintopalvelu-liikelaitos

---

§ 80

Muut mahdolliset asiat

Päätös

Ei muita asioita.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.05.2015

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 67-70 §, 72-77 §, 80 §

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

2

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 71 §

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta.

Sovellettava lainkohta: Laki julkisista hankinnoista 73 § ja 86 §

3

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 78-79 §

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan

12.05.2015

jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomaisen

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupungin kulttuuri- ja kirjastolautakunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto, Energia ja Satama)

(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)

(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)

(09) 310 13703 (Sivistystoimi)

(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

12.05.2015

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä.
Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

12.05.2015

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta

Johanna Sumuvuori
puheenjohtaja

Miska Toiviainen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Päivi Storgård

Timo Vuori

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin
kirjaamossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 20.05.2015.